

Förstudierapport
inom området
Möbler och
inredning

23.2-10743-2021

KAMMARKOLLEGIET

Innehåll

1 Sammanfattning	3
2 Inledning	4
3 Föregående upphandling	7
4 Nuvarande ramavtal	14
5 Information om ramavtalen	18
6 Offentlig sektors behov.....	19
7 Marknadsundersökning	30
8 Omvärldsanalys.....	48
9 Relevant lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd.....	49
10 Hållbarhet.....	50
11 Säkerhet.....	59
12 E-handel	61
13 Utvecklingsområden och förändringsbehov i en kommande upphandling.....	65
14 Slutsatser	66
15 Källförteckning.....	67

1 Sammanfattning

Förstudien påbörjades i december 2021 och i denna förstudierapport sammanfattas den information som inkommit bland annat via leverantörsmöten, leverantörsenkäter, möten med branschorganisationer, myndighetsreferensgrupp och i myndighetsenkäten.

Projektgruppen har funnit att det finns behov av statliga ramavtal inom området möbler och inredning och rekommenderar att en upphandling av möbler och inredning ska genomföras.

Förstudierapporten framtagen av:

William Friberg och Mattias Ek, Enheten för upphandling av varor och tjänster.

2 Inledning

2.1 Bakgrund till förstudien

Förstudien är genomförd av Kammarkollegiet och omfattar möbler och inredning.

Kammarkollegiet har ansvaret för upphandlingsverksamheten inom den statliga inköpssamordningen. Detta innebär att myndigheten har som uppdrag att ingå ramavtal för varor och tjänster som är avsedda för andra statliga myndigheter.

Enligt förordningen (1998:796) om statlig inköpssamordning ska det finnas ramavtal eller andra gemensamma avtal som effektiviserar upphandlingarna för varor och tjänster som myndigheterna upphandlar ofta, i stor omfattning eller som uppgår till stora värden.

2.2 Syfte med förstudien

Huvudsyftet med förstudien är att i ett tidigt skede utreda huruvida ramavtalsområdet uppfyller något av kriterierna ovan eller på annat sätt anses lämpligt för att en upphandling ska genomföras. Om det konstaterats att en upphandling förordas kommer även förutsättningar för en sådan att kartläggas.

Syftet med förstudien är vidare att samla information och kunskap om pågående utveckling inom ramavtalsområdet, samt om vilka behov som myndigheterna har. Förstudien ska även belysa hur upphandlingen kan genomföras och därmed ge underlag till såväl upphandlingsstrategin som kommande upphandlingsdokument. I sammanhanget ska särskilt beaktas att ramavtalen ska vara lätta att avropa från, i vilken uträkning det kommer krävas stöd från ramavtalsförvaltningen samt eventuellt samspel med leverantörsmarknaden gällande förändringar i upplägg, kravställning etc.

Samtliga rekommendationer som lämnas i samband med denna förstudie kan komma att prövas på nytt, ändras och anpassas i en kommande upphandling då ny information kan tillkomma och förutsättningar kan ändras med tiden.

2.3 Omfattning och avgränsningar i förstudien

Förstudierapporten beskriver nuläge och erfarenheter av användningen av ramavtalen inom området. Den innehåller avropande myndigheters och leverantörers synpunkter på det nuvarande ramavtalet samt deras förslag rörande upplägg av en eventuellt kommande upphandling. Därtill innefattar förstudierapporten en analys av myndigheters behov och marknadens utbud.

Förstudierapporten innehåller inte någon kravspecifikation till en kommande upphandling, och således är eventuella krav som kan ställas endast beskrivna på en övergripande nivå.

Ramavtalen inom detta område kan i dag användas av statliga myndigheter samt stiftelser och andra organisationer med anknytning till staten.

Kommuner och regioner har således inte rätt att avropa från de statliga ramavtalen på detta område.

2.4 Målgrupp

Förstudien riktar sig i första hand till följande målgrupper.

- Berörda personer inom Kammarkollegiet.
- Beställare, upphandlare, inköpare och övriga anställda eller verksamma i statliga myndigheter som använder våra ramavtal, samt de som inte gör det idag.
- Leverantörer – nuvarande och potentiella ramavtalsleverantörer till Kammarkollegiet.

2.5 Metod för förstudien

Förstudiearbetet har utförts i enlighet med Kammarkollegiets projektstyrningsmetodik. Den innefattar:

- initiering av projektet med definition av projektets huvudsakliga mål i form av ett projektdirektiv,
- detaljerad planering, dvs. en projektbeskrivning och planering av projektets aktiviteter,
- genomförande som omfattat informationsinsamling, analys och författande av förstudierapporten, och
- leverans av förstudien med föregående kvalitetssäkring.

Informationsinsamlingen till förstudien har skett genom att en enkät har skickats ut till avropande myndigheter innehållande frågor kopplade till det nuvarande ramavtalet och till utformningen av en eventuellt kommande upphandling. Därtill har en referensgrupp med deltagare från olika avropande myndigheter deltagit i förstudien och bidragit med värdefull information och synpunkter. Kemikalieinspektionen har också bistått förstudieprojektet med stöd rörande frågeställningar avseende kemikalier.

Vidare har projektgruppen haft möten med leverantörer och marknadens branschorganisationer för att få deras syn på såväl det nuvarande ramavtalet som branschen och dess utveckling.

En leverantörsenkät har distribuerats till de nuvarande ramavtalsleverantörerna och en leverantörsenkät har distribuerats till potentiella anbudsgivare.

Möten har hållits med ansvarig ramavtalsförvaltare från Kammarkollegiet.

Det kommer att göras en samlad bedömning av all information som inkommer i förstudien för att på så sätt undersöka hur en eventuell upphandling ska utformas på bästa sätt. Det kan innebära att förslag från enskilda intressenter inte alltid kan beaktas vid utformningen av en eventuellt kommande upphandling.

3 Föregående upphandling

3.1 Upphandlingsförfarande, tilldelningsgrund och tidpunkter för annonsering m.m.

Den föregående upphandlingen genomfördes enligt ett öppet förfarande och som tilldelningsgrund användes pris. Upphandlingsdokumentet annonserades den 17 mars 2019 och sista anbudsdag var den 3 maj 2019. Ramavtalen började gälla från och med den 16 september 2019, med undantag för ramavtalen inom delområdet Arbetsplats och förvaring som började gälla från och med den 7 januari 2020.

3.2 Upphandlingens omfattning

Upphandlingen omfattade möbler och inredning var uppdelad i följande tolv delområden.

- Arbetsplats och förvaring
- Möten och paus
- Textil inredning för fönstermiljö
- Arkiv och magasin
- Förvaring i plåt
- Utemöbler
- Arbetsplatsarmaturer
- Inredningsarmaturer
- Skrivtavlor och AV-inredning
- Lager och verkstadsmiljö
- Textila mattor
- Arbetsstolar

Varje delområde omfattade ett sortiment av möbler och inredning samt tillbehör med anknytning till delområdet. Anbudsgivarna kunde lämna anbud på ett, flera eller samtliga delområden.

3.3 Utvärdering

I den föregående upphandlingen antogs de anbud som var de ekonomiskt mest fördelaktiga utifrån pris. Utvärderingen utfördes separat per delområde.

Anbudsgivarna skulle offerera priser utifrån sina officiella prislistor för samtliga tvingande typfall inom aktuellt delområde tillsammans med en generell rabattsats för respektive delområde. Typfallen var viktade av Kammarkollegiet. Med officiell prislista avsågs bruttoprislista, listprislista, ÅF-prislista eller motsvarande. Dessa officiella prislistor skulle användas även mot övriga kunder, dvs. den skulle inte vara upprättad unikt för

Kammarkollegiet. Rabattsatsen för respektive delområde skulle omfatta samtliga varor och tillbehör per delområde och gälla under hela ramavtalsperioden.

I utvärderingen multiplicerades de offererade priserna (utifrån de officiella prislisorna) med den offererade rabattsatsen för respektive delområde och med respektive typfalls viktning. Summorna för respektive typfall summerades sedan till ett totalt utvärderingspris per delområde.

I utvärderingen fanns det ett fåtal typfall som ej var tvingande. För typfall som inte var tvingande kunde anbudsgivarna välja att inte offerera typfallet och i stället få ett belastningspris.

Kammarkollegiet skulle anta minst fem ramavtalsleverantörer per delområde under förutsättning att så många anbud uppfyllde ställda krav.

3.4 Kravspecifikation

3.4.1 Allmän kravspecifikation

I den föregående upphandlingen ställdes allmänna krav rörande omfattning, typfall och standarder, produktblad, pris och hållbarhet.

Hållbarhetskraven baserades på Upphandlingsmyndighetens då gällande hållbarhetskriterier och avsåg följande delar:

- Ytbehandling av trä, plast och/eller metall
- Flamskyddsmedel
- Lim som används vid tillverkning av möbler
- Märkning av plast
- Färgämnen i möbeltextil och övrig textil
- Stoppningsmaterial
- Formaldehyd i träbaserade skivor
- Plasters innehåll
- Vattenavvisande behandlingar
- Formaldehyd i möbeltextil och övrig textil
- Innehåll av metaller i färdigbehandlat skinn och läder
- Skogsråvarans ursprung
- Tillgång till reservdelar (för att kunna förlänga möblers livslängd)
- Alkylfenoletoxilater
- Mjukgörare i beläggningar/ytskikt och tryck
- Energieffektiva ljuskällor LED

3.4.2 Kravspecifikation per delområde

I den föregående upphandlingen fanns det för samtliga delområden en specifik kravspecifikation innehållandes utformningskrav för typfallen och tekniska krav för delområdena.

Delområde	Antal typfall
Arbetsplats och förvaring	14 obligatoriska typfall
Möten och paus	12 typfall, varav 10 var obligatoriska
Textil inredning för fönstermiljö	5 obligatoriska typfall
Arkiv och magasin	2 obligatoriska typfall
Förvaring i plåt	7 obligatoriska typfall
Utemöbler	5 obligatoriska typfall
Arbetsplatsarmaturer	5 obligatoriska typfall
Inredningsarmaturer	4 obligatoriska typfall
Skrivtavlor och AV-inredning	4 obligatoriska typfall
Lager och verkstadsmiljö	4 obligatoriska typfall
Textila mattor	4 obligatoriska typfall
Arbetsstolar	3 obligatoriska typfall
	Totalt 69 typfall

3.5 Kvalificeringskrav

I den föregående upphandlingen ställdes bland annat krav på att anbudsgivarna skulle ha ett kvalitetssäkringssystem samt rutiner för säkerställande av ursprung avseende trä och träbaserade material.

3.5.1 Kvalitetssäkringssystem

Anbudsgivaren skulle ha ett kvalitetssäkringssystem för den egna verksamheten som minst omfattade och beskrev följande:

1. Rutin för hantering av avvikelser och reklamationer.
2. Rutin för revision av kvalitetssäkringssystemet.

Anbudsgivaren skulle antingen inneha certifiering enligt SS-EN ISO 9001 eller annan certifiering som inkluderade de ovan nämnda rutinerna, alternativt ha ett eget utarbetat kvalitetssäkringssystem som inkluderade de ovan nämnda rutinerna i punkt 1-2.

Kravet styrktes genom att anbudsgivarna som kompletterande dokument lämnade intyg genom en kopia på certifikat enligt SS-EN ISO 9001 eller annan certifiering avseende kvalitetssäkringssystemet, eller genom en egen tydlig och utförlig beskrivning av kvalitetssäkringssystemet av vilken det framgick att punkt 1-2 ovan var uppfyllda.

3.5.2 Rutiner för säkerställande av ursprung

Kravet var hämtat från Upphandlingsmyndigheten och omfattade tillämpbara varor i delområdena Arbetsplats och förvaring, Möten och paus, Arkiv och magasin, Utemöbler, Skrivtavlor och AV-inredning och Arbetsstolar.

Leverantören skulle ha rutiner på plats som säkerställde att trä eller träbaserade material som ingick i den offererade produkten/produkterna härstammade från legala och acceptabla källor som definierades i Kravspecifikation Allmänt (krav Skogsråvarans ursprung) samt i Ramavtalets Huvuddokument (avsnitt Åtgärder för att undvika kontroversiella källor).

Dessa rutiner kunde till exempel återfinnas i ett ISO 9001/14001 eller annat verksamhetsledningssystem.

Anbudsgivaren verifierade att kravet uppfylldes genom att som kompletterande dokument lämna en självdeklaration undertecknad av behörig företrädare som kortfattat beskrev de system och metoder som användes för att verifiera råvarans ursprung.

3.6 Avropsordning

3.6.1 Kombinerad avropsordning

I den föregående upphandlingen fanns en kombinerad avropsordning för samtliga delområden vilket innebär att enskilda avrop som beräknas ha ett värde upp till och med angivet belopp i tabellen nedan ska genomföras genom tillämpning av en så kallad särskild fördelningsnyckel, och att enskilda avrop som beräknas ha ett värde över angivet belopp i tabellen ska ske genom förnyad konkurrensutsättning.

Val av avropsordning bestäms således av avropets värde. Inför varje avrop gör avropande myndighet en bedömning av värdet av det som ska avropas.

Delområde	Beloppsgräns
Arbetsplats och förvaring	500 000 SEK
Möten och paus	500 000 SEK

Textil inredning för fönstermiljö	300 000 SEK
Arkiv och magasin	300 000 SEK
Förvaring i plåt	300 000 SEK
Utemöbler	100 000 SEK
Arbetsplatsarmaturer	100 000 SEK
Inredningsarmaturer	100 000 SEK
Skrivtavlor och AV-inredning	100 000 SEK
Lager och verkstadsmiljö	100 000 SEK
Textila mattor	300 000 SEK
Arbetsstolar	500 000 SEK

3.6.2 Särskild fördelningsnyckel

Avrop genom tillämpning av en särskild fördelningsnyckel innebär att den avropande myndigheten väljer den ramavtalsleverantör som bäst kan tillgodose den avropande myndighetens behov vid avropstillfället utifrån en eller flera av nedanstående ej rangordnade parametrar.

1. Varans egenskaper

Att varor ska ha en viss egenskap, exempelvis mått, ergonomi, material, ytbeläggning, utformning, brandegenskaper, brandklassning, lämplighet för allergiker, energibesparande tillbehör som exempelvis belysningsreglering (dimmer), timer eller närvarosensor m.m.

2. Varans hållbarhet

Att varor ska uppfylla hållbarhetskrav utöver Upphandlingsmyndighetens baskrav. Att varor ska innehålla miljöcertifiering som exempelvis Svanen, EU Ecolabel, ÖKO-Tex eller likvärdigt. Att varor till viss grad ska vara tillverkade av återvunnet material.

3. Varans cirkularitet

Att varor ska vara utformade för återtillverkning, återbruk, återvinning m.m.

4. Varans funktionalitet

Att varor ska uppfylla vissa efterfrågade funktioner, exempelvis ergonomi, alternativ utformning, användarvänlighet, tillgänglighet m.m.

5. Varans estetiska utformning

Att varor ska ha en viss efterfrågad estetisk utformning, exempelvis form, kulör, design m.m.

6. Varans anpassning till befintliga möbler och annan inredning

Att varor ska passa in med befintliga varor eller annan inredning för att få ett jämförbart visuellt enhetligt helhetsintryck.

7. Varans anpassning till lokalens utformning och funktionalitet

Att varor ska passa in i lokalernas utformning och funktionalitet för att få ett jämförbart visuellt och/eller funktionellt enhetligt helhetsintryck.

8. Leveranstid

Att varor ska levereras vid en speciellt angiven leveranstid.

9. Pris

Varors pris enligt produktlista med avdragen rabatt samt priser för eventuella varurelaterade tjänster.

3.6.3 Förnyad konkurrensutsättning

Vid avrop med förnyad konkurrensutsättning kan avropande myndighet utöver de krav som ställts i upphandlingen använda nedanstående parametrar vid avrop. Parametrarna kan antingen ställas som obligatoriska krav eller användas som tilldelningskriterier vid utvärdering av anbud. Det är upp till varje avropande myndighet att definiera hur respektive parameter ska användas. Beskrivningarna av respektive parameter är inte uttömmande utan exemplifierar endast hur dessa kan användas vid avrop.

Följande parametrar kan användas vid avrop vid förnyad konkurrensutsättning:

1. Varans egenskaper

Att varor ska ha en viss egenskap, exempelvis mått, ergonomi, material, ytbeläggning, utformning, brandegenskaper, brandklassning, lämplighet för allergiker, energibesparande tillbehör som exempelvis belysningsreglering (dimmer), timer eller närvarosensor m.m.

2. Varans hållbarhet

Att varor ska uppfylla hållbarhetskrav utöver Upphandlingsmyndighetens baskrav. Att varor ska inneha miljöcertifiering som exempelvis Svanen, EU Ecolabel, ÖKO-Tex eller likvärdigt. Att varor till viss grad ska vara tillverkade av återvunnet material.

3. Varans cirkularitet

Att varor ska vara utformade för återtillverkning, återbruk, återvinning m.m.

4. Varans funktionalitet

Att varor ska uppfylla vissa efterfrågade funktioner, exempelvis ergonomi, alternativ utformning, användarvänlighet, tillgänglighet m.m.

5. Varans estetiska utformning

Att varor ska ha en viss efterfrågad estetisk utformning, exempelvis form, kulör, design m.m.

6. Varans anpassning till befintliga möbler och annan inredning

Att varor ska passa in med befintliga varor eller annan inredning för att få ett jämförbart visuellt enhetligt helhetsintryck.

7. Varans anpassning till lokalens utformning och funktionalitet

Att varor ska passa in i lokalernas utformning och funktionalitet för att få ett jämförbart visuellt och/eller funktionellt enhetligt helhetsintryck.

8. Leveranstid

Att varor ska levereras vid en speciellt angiven leveranstid.

9. Varurelaterade tjänster

Varurelaterade tjänster såsom anges i Allmänna villkor avsnitt Varurelaterade tjänster.

10. E-handel

Att e-handel ska tillämpas för löpande beställningar inom kontrakt samt vilka standarder, format och typ av kommunikation som ska tillämpas för e-handel enligt avsnitt Krav på e-handel i Allmänna villkor.

11. Pris

Pris för varor, fraktkostnad och priser för eventuella varurelaterade tjänster.

12. Livscykelkostnad

Varans kostnad enligt Upphandlingsmyndighetens LCC-verktyg:

LCC-verktyg (generell kalkyl).

LCC-verktyg (inomhusbelysning).

4 Nuvarande ramavtal

4.1 Avtalens löptid

Ramavtalen, som började gälla från den 16 september 2019, gäller till och med den 15 september 2023. Ramavtalen inom delområdet Arbetsplats och förvaring började däremot gälla från den 7 januari 2020, och gäller till den 6 januari 2024 om förlängningsoptionen utnyttjats fullt ut.

4.2 Antagna ramavtalsleverantörer

Totalt har ramavtalsområdet 44 ramavtalsleverantörer fördelat per respektive delområde enligt följande:

Delområden	Antal leverantörer
Arbetsplats och förvaring	12
Arbetsplatsarmaturer	9
Arbetsstolar	14
Arkiv och magasin	6
Förvaring i plåt	14
Inredningsarmaturer	7
Lager och verkstadsmiljö	6
Möten och paus	15
Skrivtavlor och AV-inredning	11
Textil inredning för fönstermiljö	8
Textila mattor	8
Utemöbler	5

Följande ramavtalsleverantörer antogs i den förra upphandlingen och i den högra kolumnen anges inom hur många delområden ramavtalsleverantörerna har ramavtal.

Ramavtalsleverantörer (44)	Antal ramavtal
ABA Skol Aktiebolag	1
Addentity Interiör AB	7
AJ Produkter Aktiebolag	8
Aktiebolaget Evert Lindelöf Inredningsservice	4
Aktiebolaget Tabula	1
AudicomPendax AB	1
Balzar Beskow AB	1
Blika AB	1

Bruynzeel Storage Systems AB	3
Eden Wood Sweden AB	1
EFG European Furniture Group Aktiebolag	3
Flokk AB	1
Fogia Collection AB	1
Glamox AB	1
Gärsnäs AB	1
IKEA Svenska Försäljnings Aktiebolag	1
Input interiör AB	11
JIWA Jinvall Inredningar AB	1
Kasthall Mattor & Golv AB	1
Kinnarps AB	12
Lanab Group AB	1
Lingbo Textilinredning AB	1
Lundqvist Inredningar AB	1
Malmstolen AB	1
Martela Oyj	6
Nordsecure Group AB	3
Persiennkompaniet Norden AB	1
Primetex AB	1
Profsafe AB	1
Projektinredningar Bengt Fredriksson AB	1
Rekomo AB	1
Senab AB	10
Soft Office Dalarna AB	1
Sonesson Inredningar AB	1
Sono Sverige AB	7
Stoddard Mattor & Object AB	1
Swedese Möbler AB	1
Thule Möbler AB	5
TreCe AB	1
Tunnplåt i Gävle AB	1
Ultranet Sistemas AB	1
Ullmans Mattor Aktiebolag	1
Waldmann Ljusteknik AB	1
Wästberg Lighting AB	1

Av de ovanstående ramavtalsleverantörerna är ca nio procent inte att betrakta som små och medelstora företag (SMF) enligt EU-kommissionens definition, medan ca 16 % räknas som medelstora, ca 43 % som små och ca 30 % som mikroföretag. Observera däremot att ca 82 % av ramavtalsleverantörerna tillhör en koncern, vilket i vissa fall skulle kunna påverka bedömningen om leverantörerna är att betrakta som SMF.

4.3 Omsättning på ramavtalet

Nedan redovisas omsättningsstatistik för perioden 2019-09-16 – 2021-09-30. Statistiken baseras på uppgifter redovisade av de 44 ramavtalsleverantörerna.

4.3.1 Omsättning per delområde

Delområde	Omsättning	Andel (%) per delområde
Möten och paus	388 988 651 kr	33,96%
Arbetsplats och förvaring	341 612 163 kr	29,83%
Arbetsstolar	191 094 749 kr	16,69%
Textil inredning för fönstermiljö	83 396 063 kr	7,28%
Lager och verkstadsmiljö	29 031 197 kr	2,53%
Skrivtavlor och AV-inredning	25 606 494 kr	2,24%
Inredningsarmaturer	20 730 176 kr	1,81%
Förvaring i plåt	20 128 486 kr	1,76%
Arkiv och magasin	14 893 387 kr	1,30%
Arbetsplatsarmaturer	13 981 394 kr	1,22%
Textila mattor	10 643 184 kr	0,93%
Utemöbler	4 936 366 kr	0,43%
Totalt	1 145 295 599 kr	Ca 100%

4.3.2 Omsättning per ramavtalsleverantör

Ramavtalsleverantör	Omsättning (SEK)	Andel (%) av total omsättning
Kinnarps AB	431 304 032	37,66%
Input interiör AB	334 907 706	29,24%
Senab AB	204 618 150	17,87%
AJ PRODUKTER AB	55 649 478	4,86%
AB Evert Lindelöf Inredningsservice	20 037 192	1,75%
EFG European Furniture Group AB	10 794 527	0,94%
Addentiy Interiör AB	10 310 954	0,90%
Primetex AB	9 389 405	0,82%
Lundqvist Inredningar AB	7 850 111	0,69%
Sono Sverige AB	7 466 706	0,65%
Sonesson Inredningar AB	6 352 658	0,55%

Tunnplåt i Gävle AB	4 507 050	0,39%
Martela OYJ	4 123 646	0,36%
Bruynzeel Storage Systems AB	3 914 665	0,34%
Flokk AB	3 766 657	0,33%
TreCe AB	3 493 331	0,31%
Glamox AB	3 331 563	0,29%
Blika AB	2 773 460	0,24%
AudicomPendax	2 553 273	0,22%
Persiennkompaniet Norden AB	1 656 680	0,14%
Gärsnäs AB	1 579 717	0,14%
JIWA Jinvall Inredningar AB	1 557 203	0,14%
Waldmann Ljusteknik AB	1 553 579	0,14%
AB Tabula	1 535 115	0,13%
Wästberg Lighting AB	1 351 662	0,12%
Soft Office Dalarna AB	1 350 367	0,12%
Projektinredningar B.F AB	1 334 823	0,12%
Kasthall Mattor och Golv AB	997 038	0,09%
Eden Wood Sweden AB	788 637	0,07%
Malmstolen AB	760 020	0,07%
Swedese Möbler AB	709 595	0,06%
Profsafe AB	524 123	0,05%
EUN Storage AB	466 324	0,04%
Lingbo Textilinredning AB	389 588	0,03%
Nordsecure Group AB	323 757	0,03%
Lanab Group AB	306 697	0,03%
Balzar Beskow AB	297 839	0,03%
Thule Möbler AB	155 027	0,01%
Stoddard Mattor & Object Ab	126 085	0,01%
Rekomo Göteborg AB	121 669	0,01%
ABA Skol AB	89 768	0,01%
Ullmans Mattor AB	70 075	0,01%
IKEA Försäljnings AB	58 455	0,01%
Fogia Collection AB	47 193	0,004%
Totalt	1 145 295 599	100%

4.4 Förvaltning av ramavtalet

Ramavtalet förvaltas av enheten för ramavtalsförvaltning vid Kammarkollegiet.

5 Information om ramavtalen

Information om ramavtalen förmedlas på www.avropa.se. Där publiceras bl.a. listor över ramavtalsleverantörer och avropsberättigade myndigheter, avtalsdokument, avropsmallar, samt vägledningar med stöd för avropsberättigande myndigheter vid avrop.

Kammarkollegiet genomför också regelbundet olika typer av seminarier kopplat till respektive ramavtalsområde, två så kallade Avropadagar riktade till myndigheter och tre leverantörsdagar fördelat på leverantörer inom IT-och telekom, resebranschen samt övriga varor och tjänster. Därutöver ges vägledning och stöd i samband med bl.a. avrop från ramavtalen via såväl mail som telefon.

6 Offentlig sektors behov

6.1 Inledning

För att kartlägga behovet inom offentlig sektor gällande det aktuella ramavtalsområdet samt samla in och analysera synpunkter på de befintliga ramavtalen har det i förstudien genomförts dels en enkätundersökning dels ett referensgruppsmöte med bl.a. deltagare från de myndigheter som i enkäten anmält sitt intresse att ingå i referensgruppen.

6.2 Myndighetsenkät

En enkät gick ut till 217 avropsberättigade myndigheter. Enkäten besvarades av 89 respondenter, vilket ger en svarsfrekvens på 41 %.

Syftet med enkäten var att undersöka behovet av samt önskemål kring varor och tjänster inom ramavtalsområdet. Vidare var syftet att ge myndigheterna möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter rörande de befintliga ramavtalen och ge generella synpunkter avseende en eventuellt kommande upphandling av statliga ramavtal inom området.

Enkäten besvarades av myndigheter av olika storlek med nedanstående fördelning.

Antal anställda	Antal respondenter	Procent (%)
0-50	9	10,1
51-100	9	10,1
101-200	14	15,7
201-500	20	22,5
501-1000	21	23,6
Fler än 1000	16	18
Total	89	100

6.2.1 Redovisning av myndighetsenkät

Nedan redovisas de mest relevanta frågeställningarna och svaren i myndighetsenkäten.

6.2.2 Användning av ramavtalen

Ca 89 % av respondenterna har avropat från de statliga ramavtalen medan ca 11 % inte har det. Av de som inte avropat från de statliga ramavtalen så angav majoriteten att de inte har något behov av möbler och inredning.

I tabellen nedan redovisas inom vilka delområden som respondenterna genomfört avrop, och vilken eller vilka avropsordningar som har använts inom delområdena.

Delområde	Särskild fördelningsnyckel	Förnyad konkurrensutsättning
Arbetsplats och förvaring	59	32
Arbetsplatsarmaturer	31	13
Arbetsstolar	59	19
Arkiv och magasin	16	20
Förvaring i plåt	17	5
Inredningsarmaturer	25	11
Lager och verkstadsmiljö	12	4
Möten och paus	46	30
Skrivtavlor och AV-inredning	33	21
Textil inredning fönstermiljö	34	17
Textila mattor	25	11
Utemöbler	13	4

Utifrån tabellen kan konstateras att särskild fördelningsnyckel är den avropsordning som tillämpas mest inom samtliga delområden med undantag för delområdet Arkiv och magasin. Förnyad konkurrensutsättning sker däremot inom samtliga delområden också.

6.2.3 Avropsordning

Avrop med särskild fördelningsnyckel

På frågan hur avrop med särskild fördelningsnyckel fungerat svarade respondenterna så här.

Hur har avrop med särskild fördelningsnyckel fungerat?	Antal respondenter	Procent (%)
Bra	61	69,3

Mindre bra	8	9,1
Dåligt	2	2,3
Vet ej	17	19,3
Total	88	100

Några av respondenternas angivna skäl till att avropen fungerat dåligt eller mindre bra redovisas sammanfattningsvis enligt följande:

- Det är tidskrävande att gå igenom alla produktlistor.
- Utbudet är lite för stort.
- Det är svårt att tolka listorna.
- Produkterna borde finnas i samma system eller bli mer sökbara.

Avrop med förnyad konkurrensutsättning

På frågan hur avrop med förnyad konkurrensutsättning fungerat svarade respondenterna så här.

Hur har avrop med förnyad konkurrensutsättning fungerat?	Antal respondenter	Procent (%)
Bra	44	50,6
Mindre bra	9	10,3
Dåligt	1	1,1
Vet ej	33	37,9
Total	87	100

Några av respondenternas angivna skäl till att avropen fungerat dåligt eller mindre bra redovisas här:

- Det är svårt att få de möbler som passar i verksamheten då det ofta blir pris som är avgörande. Vid kompletteringsköp av befintlig inredning innebär förnyad konkurrensutsättning en risk att få helt andra möbler.
- Ibland inkommer inte avropssvar.
- Arbetsinsatsen som krävs.
- Problem vid kravställning när man inte får specificera exakt vilken möbel som önskas, vilket ger problem avseende vad som är att betrakta som likvärdigt i utvärderingen.

Önskade avropsordningar

Myndigheterna fick frågan kring vilken eller vilka avropsordningar som de föredrar inom respektive delområde. Myndigheterna kunde kryssa i flera alternativ om de önskade en kombinerad avropsordning för delområdet. Nedan redovisas hur många svar respektive avropsordning fått (enskilt och eventuellt i kombination med annan avropsordning).

Delområde	Särskild fördelningsnyckel	Förnyad konkurrensutsättning	Fast rangordning	Vet ej	Annan avropsordning
Arbetsplats och förvaring	58	31	18	6	4
Arbetsplatsarmaturer	49	21	18	16	3
Arbetsstolar	56	28	18	6	4
Arkiv och magasin	41	27	19	17	3
Förvaring i plåt	43	21	19	18	3
Inredningsarmaturer	52	26	18	11	3
Lager och verkstadsmiljö	35	18	18	26	4
Möten och paus	57	31	15	9	4
Skrivtavlor och AV-inredning	55	27	16	12	2
Textil inredning för fönstermiljö	56	24	17	8	4
Textila mattor	54	22	17	10	4
Utemöbler	47	23	14	17	4

Någon annan avropsordning än de förifyllda alternativen efterfrågades inte även fast det framgår att tre till fyra respondenter svarat ”Annan avropsordning” i tabellen ovan.

Avropsordningens beloppsgränser

I enkäten ställdes en fråga om myndigheterna hade några synpunkter på beloppsgränserna för när förnyad konkurrensutsättning ska genomföras inom något av delområdena.

Två av respondenterna önskade sänka någon eller några beloppsgränser, 16 respondenter var nöjda eller hade inga synpunkter och 15 respondenter ville höja beloppsgränserna för samtliga eller vissa delområden.

6.2.4 Framtida behov och delområden

Framtida behov

I enkäten fick myndigheterna ange vilka delområden de bedömer ha behov av under de

kommande fem åren. Svaren redovisas i tabellen nedan. Delområdena Arbetsstolar, Arbetsplats och förvaring samt Möten och paus är de delområden där störst behov finns.

Delområde	Behov inom de kommande fem åren
Arbetsplats och förvaring	79
Arbetsplatsarmaturer	64
Arbetsstolar	82
Arkiv och magasin	39
Förvaring i plåt	30
Inredningsarmaturer	45
Lager och verkstadsmiljö	16
Möten och paus	73
Skrivtavlor och AV-inredning	58
Textil inredning för fönstermiljö	57
Textila mattor	36
Utemöbler	25

Indelningen i delområden

Myndigheterna fick även besvara frågan om de tycker att några av delområdena bör slås ihop eller separeras. Många av myndigheterna är nöjda med den nuvarande indelningen, men nedan följer några kommentarer från de som förslog en förändring.

- ”Arbetsplatsarmaturer och inredningsarmaturer skulle kunna slås ihop då det i stort sett handlar om samma leverantörer. Lämpligt att höja beloppsgränsen i så fall.”
- ”Arbetsplats och förvaring önskar vi separeras.”
- ”Avtalen för textil borde slås ihop, samma med arbetsstolar och kontorsmöbler.”
- ”AV borde vara en separat kategori, då det är en stor och komplex del av kontoret.”
- ”Kanske att möten och paus skulle kunna delas för att få en grupp med soffor och fåtöljer och en grupp med konferensmöbler och lunchrumsmöbler.”

Helhetsavrop

På frågan ifall myndigheterna bedömer att de skulle kunna ha behov av att genomföra helhetsavrop, d.v.s. möjlighet att kunna avropa möbler och inredning tillhörande olika delområden inom ett och samma avrop, så svarade ca 55 % av myndigheterna ”Ja”, ca 15 % ”Nej” och ca 31 % ”Vet ej”.

Några motiveringar från de som svarade ”Nej” följer nedan.

- ”Inte nödvändigt när det finns en särskild fördelningsnyckel för delområdena. Om avropen alltid skulle innebära förnyad konkurrensutsättning skulle det däremot vara värdefullt att kunna avropa fler delområden i samma avrop.”
- ”Vi har precis inrett ett helt nytt kontor så det behovet kommer inte att uppstå igen på länge.”
- ”Jag upplever större kontroll av projektet när jag hanterar inköpen grupperat i delområden.”

- ”Det är bra att dela upp stora upphandlingar på olika delområden. Det blir mer överblickbart och större kostnadsmedvetenhet för vad inredning i de olika delområdena kostar.”

Några motiveringar från de som svarade ”Ja” följer också nedan.

- ”Ja det skulle vara enklare för att fånga ett helt inredningskoncept och få en mer enhetlig inredning.”
- ”Det kan vara tidsbesparande om man ska göra väldigt stora inköp, ett helt nytt kontor t.ex.”
- ”Det är inte allt för sällan man behöver komplettera med någon slags armatur och ex. ett skrivbord eller stol.”
- ”Det skulle underlätta vid större avrop.”
- ”Ja, det hade varit bra om möjligheten fanns. Det hade då blivit en helhet i leveransen och enklare för oss att hålla koll på garantier etc.”
- ”Det blir mer resurseffektivt samt tidsbesparande för myndigheten att endast ha en leverantör att förhålla sig till och kunna beställa ifrån.”

6.2.5 Sortiment

I enkäten tillfrågades myndigheterna ifall de hade förslag på ytterligare delområden, produktgrupper, produkter eller tjänster som bör omfattas av kommande ramavtal utöver de som ingår i dagsläget. Några av de inkomna förslagen redovisas nedan.

- Tallrikar, bestick och muggar
- Entrémattor
- Växter och planteringskärl
- Pergola
- Cykelställ
- Möbelsnickeri
- Skyltar
- Laboratorieinredning

6.2.6 Nöjdhet

Myndigheterna tillfrågades hur nöjda de var med nedanstående delar av de nuvarande ramavtalen utifrån en skala 1 – 5, där 1 = mycket missnöjd, 2 = missnöjd, 3 = varken nöjd eller missnöjd, 4 = nöjd och 5 = mycket nöjd. Nedan redovisas hur stor andel av respondenterna i procent som valde ett visst svarsalternativ.

	1	2	3	4	5	Ingen uppfattning
Kvaliteten på levererade produkter	0 %	0 %	8 %	43 %	36 %	13 %
Kvaliteten på levererade tjänster	0 %	0 %	14 %	42 %	24 %	20 %

Priser för levererade produkter	0 %	6 %	32 %	37 %	11 %	14 %
Priser för levererade tjänster	0 %	4 %	30 %	31 %	11 %	25 %
Beställningsförfarandet från ramavtalet	0 %	1 %	18 %	45 %	21 %	16 %
Leveranstiderna	4 %	19 %	31 %	30 %	4 %	14 %
Garantin	0 %	2 %	15 %	37 %	21 %	26 %
Leveranskostnader	1 %	4 %	25 %	33 %	16 %	22 %
Montering och installation efter leverans	0 %	6 %	12 %	37 %	27 %	18 %
Betalning/fakturering	0 %	1 %	12 %	37 %	36 %	14 %
Reklamation	0 %	2 %	20 %	29 %	16 %	33 %
Bestämmelserna om e-handel	0 %	2 %	16 %	23 %	19 %	41 %

Produktlistor

På frågan hur myndigheterna tycker att det har fungerat att ta del av ramavtalsleverantörernas produktlistor på avropa.se, så svarade 48,2 % att det fungerat bra, 30,6 % mindre bra, 3,5 % dåligt och 17,6 % vet ej. Några av de respondenter som svarade att det fungerat mindre bra motiverade det så här:

- "Listorna ser tämligen olika ut vilket gör att det kan vara svårt att göra jämförelser mellan olika leverantörer."
- "Svårt att få en överskådlig bild av möblerna då fotografier saknas i många produktlistor."
- "Det är ganska svåröverskådligt presenterat så det tar tid att hitta det man önskar i produktväg och det är krångligt att försöka förstå produktfakta t.ex. när man ska beställa skrivbord eller bordsskärmar."
- "Svårt att få en överblick över flera listor på samma produkter. Kan vara mer rabatt men högre pris från början."
- "Bra tillgänglighet men väldigt omfattande."

6.2.7 Sammanfattning av myndighetsenkät

Utifrån myndighetsenkäten så är myndigheterna i huvudsak nöjda med ramavtalen som får anses möta myndigheternas behov väl. Leveranstiderna och produktlistorna på avropa.se kan lyftas fram som två saker som flera myndigheter är mindre nöjda med.

Myndigheterna avropar inom samtliga delområden och är generellt sett nöjda med uppdelningen av ramavtalsområdet, men det finns förslag på justering av delområdena.

Den kombinerade avropsordningen med särskild fördelningsnyckel och förnyad konkurrensuppsättning anses fungera bra. Flera myndigheter beskriver däremot att förnyad konkurrensutsättning kan vara svårt att använda vid kompletteringsköp.

Det finns ett framtida behov av möbler och inredning inom samtliga delområden, även fast behovet varierar mellan de olika delområdena.

6.3 Referensgruppsmöte med myndigheter

De myndigheter som i enkäten, via avropa.se eller på annat sätt anmält intresse att medverka i referensgruppen bjöds in till ett möte med Kammarkollegiet. 16 personer från totalt 15 myndigheter deltog.

Syftet med referensgruppsmötena var att, som ett komplement till enkäten, på ett fördjupat plan ge myndigheterna möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter rörande de befintliga ramavtalen och ge generella synpunkter avseende en eventuellt kommande upphandling av statligt ramavtal inom området.

6.3.1 Redovisning av referensgruppsmöte

Nedan redovisas några av frågorna som diskuterades under referensgruppsmötet.

6.3.2 Fördelar och nackdelar med nuvarande ramavtal

Referensgruppen ansåg att några av de främsta fördelarna med de nuvarande ramavtalen är det breda utbudet och att det finns välfungerande avropsordningar där den särskilda fördelningsnyckeln gör det enkelt att genomföra mindre avrop. Även produkternas höga kvalitet och många miljökrav lyftes fram som positiva aspekter. Referensgruppen var i huvudsak nöjda med ramavtalens priser även fast vissa haft problem med att leverantörerna önskat höja priserna på grund av kraftiga kostnadsökningar.

Referensgruppen hade även vissa negativa erfarenheter. Vid avrop med den särskilda fördelningsnyckeln upplevde delar av referensgruppen till exempel att det är svårt att avgöra vilken ramavtalsleverantör som erbjuder lägst pris eftersom både rabattsatser och priser för produkterna behöver beaktas för att kunna avgöra det.

Flera myndigheter ansåg även att vissa beloppsgränser för när förnyad konkurrensutsättning ska tillämpas borde höjas.

Nedan följer ytterligare nackdelar som lyftes under mötet:

- Det är ett stort antal PDF-filer med produktlistor.
- Det har förekommit många leveransförseningar där leverantören hänvisat till Covid-19-pandemin.
- Myndigheterna får inte alltid avrops svar från alla ramavtalsleverantörer.
- Garanti regleras inte i ramavtalet.
- Det är oklart vilka priser som gäller för tjänster, eftersom priser för tjänster varken inhämtats eller utvärderats.

6.3.3 Utbud

Referensgruppen var nöjda med ramavtalens utbud men ett par myndigheter efterfrågade specialsnickrier.

6.3.4 Delområden och antalet ramavtalsleverantörer

Referensgruppen var i huvudsak nöjda med den nuvarande indelningen av delområden.

Fyra av referensgruppens deltagare såg positivt på att införa ett separat delområde där helhetsavrop kan genomföras, d.v.s. ett delområde där avrop kan göras av möbler och inredning som tillhör de olika specifika delområdena.

På frågan ifall antalet ramavtalsleverantörer bör minskas eller ökas framkom ingen entydig bild. Två myndigheter ansåg att det är bra med många leverantörer medan två myndigheter snarare var inne på att antalet skulle kunna minskas. Majoriteten av deltagarna hade ingen åsikt.

6.3.5 Utvärdering och kravställning

Referensgruppen hade i stort inga synpunkter på utvärderingsmodellen eller kravställningen i den föregående upphandlingen. Det inkom däremot ett förslag på typfall och en synpunkt om att vissa möbler behöver högre tekniska krav än vad som gäller enligt Möbelfaktas krav.

6.3.6 Avropsordning

Referensgruppen ansåg att avrop med den särskilda fördelningsnyckeln har fungerat bra men några av myndigheterna förespråkade högre beloppsgränser.

Det framkom även att avrop med förnyad konkurrensutsättning har fungerat bra men ett par myndigheter berättade att de inte får så många avropssvar och bristfällig återkoppling kring varför ramavtalsleverantörerna inte besvarade avropet. Ett problem vid avrop med förnyad konkurrensutsättning är att avgöra om en offererad möbel är att anse som likvärdig.

Referensgruppen hade inga förslag på annan avropsordning.

6.3.7 Förenkling av avrop

Delar av referensgruppen ansåg att det är svårt att hitta i produktlistorna och en myndighet önskade en förbättrad sökbarhet vid avrop, till exempel med hjälp av en e-handelsplattform. En Excel-fil och kontaktperson för varje produktlista föreslogs också under mötet.

Det framkom att produktlistorna har en ojämn kvalitet där vissa saknar bilder och det kan vara svårt att förstå vad en komplett möbel kostar utifrån produktlistorna.

Flera av myndigheterna var positivt inställda till att leverantörerna på avropa.se presenterar standardutföranden eller sortiment som köps ofta för att underlätta avrop.

I övrigt framkom inga förslag på hur sortimentet och avropen kan förenklas.

Referensgruppen var inte positivt inställda till att begränsa sortimentet på ramavtalen. Möjligtvis skulle det vara bra om leverantörerna själva gallrade sina produktlistor till viss del.

6.3.8 Avtalsvillkor

Referensgruppen var huvudsakligen nöjda med de nuvarande avtalsvillkoren. Däremot ansåg ett par myndigheter att krav på miljövänliga leveranser skulle kunna vara bra att möjliggöra vid avrop och att ramavtalsleverantörerna då får ta betalt för det.

Under referensgruppsmötet framkom att det kan vara problematiskt när leverans sker till godsmottagning, samtidigt som montering ska ingå. Referensgruppen diskuterade hur inbärning och andra tjänster som montering skulle kunna regleras och om det bör ingå i priset. Ingen entydig bild kan presenteras utifrån diskussionen. Det framkom också att det kan uppstå problem när ramavtalsleverantörerna inte aviserat när leverans ska ske eller ankomst vid montering.

6.3.9 Fokusområden

Vad gäller miljö så framförde en myndighet att miljökrav är viktigt och att de önskade att miljövänliga produkter märks med en miljösymbol eller liknande. Referensgruppen ansåg att det är önskvärt att ytterligare miljökrav kan ställas vid avrop som går utöver Upphandlingsmyndighetens hållbarhetskriterier.

Angående e-handel så framkom det att det är svårt att tillämpa e-handel inom ramavtalsområdet. Två myndigheter berättade att de efter order lägger in produkterna i sitt e-handelssystem. En myndighet ansåg att krav på att webbutiker ska tillhandahållas av ramavtalsleverantörerna kan innebära en risk för begränsad konkurrens. Webbutiker ansågs också vara svåra att kontrollera.

Referensgruppen hade inga synpunkter rörande tillgänglighet eller förslag på tillgänglighetskrav som bör ställas i kommande upphandling.

6.4 Sammanfattning av referensgruppsmöte

Myndigheterna är i huvudsak nöjda med den föregående upphandlingen och de nuvarande ramavtalen. Avropsordningarna och det breda utbudet är de främsta fördelarna.

Några synpunkter som var de mest framträdande var önskemålen om höjning av flera beloppsgränser, att produktlistorna är omfattande och till viss del svåra att använda, att

det är svårt att avgöra vad som är en likvärdig möbel vid förnyad konkurrensutsättning och att villkoren rörande leverans bör ses över.

7 Marknadsundersökning

7.1 Inledning

För att kartlägga marknadens utbud inom det aktuella ramavtalsområdet och samla in och analysera synpunkter på de befintliga ramavtalen har det i förstudien genomförts en enkätundersökning riktad till befintliga ramavalsleverantörer, en enkätundersökning riktad till potentiella anbudsgivare samt möten med tio befintliga ramavtalsleverantörer och en leverantör som inte är ramavtalsleverantör.

7.2 Marknaden

Möbelindustrin inklusive köksinredningar omfattar 2 379 företag där 1 605 företag är enmansföretag utan anställda. Branschen kännetecknas av SMF med en genomsnittlig storlek på 16 anställda. Totalt anställda i företag tillhörande Trä- & Möbelföretagen (TMF) var 24 355 i september 2021, varav 16 937 var arbetare och 7 418 tjänstemän.

Produktionen av möbler och köksinredningar beräknades till 26 miljarder kronor för 2021, och produktgrupperna möbler och övriga möbler representerar 45 % av den totala produktionen. Kontorsmöbler står för 17 % av den totala produktionen, d.v.s. drygt 4 miljarder kronor. Exporten av kontorsmöbler ökade med 11 % under 2021 jämfört med 2020. Importen av kontorsmöbler ökade med 32 % under 2021 och de största importländerna var Kina, Norge och Polen.¹

Branschorganisationen TMF beskriver svensk möbelindustri så här:

”Svensk möbelindustri kommer från en gedigen hantverkstradition, baserad på närhet och tillgång till både råvara och efterfrågan, som har utvecklats till en modern och effektiv industri med internationellt efterfrågade produkter. Möbelgruppen inom TMF består av cirka 150 företag.

Idag representeras branschen av allt från små lokala producenter till omfattande processindustrier och närmare sju av tio möbler som produceras i Sverige går på export. Sverige är den femte största exportören av möbler inom EU och tionde största i världen, samt ett av få europeiska länder som ökat produktionen de senaste tio åren.

Att köpa svenskt har länge varit en garanti för kvalitet, stilsäker design, ergonomi och innovativ produktveckling, men svensk möbelindustri ligger nu i framkant även när det gäller miljö och hållbarhet. Allt fler svenska möbelföretag tar ansvar längs hela kedjan;

¹ Se TMF, *TMF I SIFFROR – Statistik om den svenska trä- och möbelindustrin*, april 2022.

från arbetsförhållanden och produktion, till återvinning. Ett ansvar som ger konkurrensfördelar.”²

Av de nuvarande ramavtalsleverantörerna finns både tillverkare och återförsäljare. Några av ramavtalsleverantörerna erbjuder ett brett sortiment och har ramavtal inom flera av delområdena, medan andra ramavtalsleverantörerna erbjuder ett nischat sortiment och har ramavtal inom ett enstaka eller ett färre antal delområden.

Ramavtalsleverantörerna har ett stort antal underleverantörer, och det är inte ovanligt att ramavtalsleverantörer som är tillverkare utgör underleverantörer till andra ramavtalsleverantörer.

Utbudet på marknaden är omfattande och brett där flera leverantörer kan erbjuda samma typer av produkter. Försäljning av möbler och inredning är rikstäckande, och som TMF beskrev ovan så säljs mycket även via export. Vad gäller varurelaterade tjänster, som exempelvis montering, uppsättning, mattläggning och utplacering finns det en mer lokal eller regional begränsning om inte underleverantörer anlitas.

7.3 Leverantörsenkäter

7.3.1 Enkät till nuvarande ramavtalsleverantörer

En enkät gick ut till de 44 nuvarande ramavtalsleverantörerna. Enkäten besvarades av 22 respondenter vilket ger en svarsfrekvens på 50 %.

Syftet med enkäten var att undersöka det utbud som kan erbjudas på marknaden vad gäller varor och tjänster inom ramavtalsområdet. Vidare var syftet att ge leverantörer möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter rörande de befintliga ramavtalen och ge generella synpunkter avseende en eventuellt kommande upphandling av statliga ramavtal inom området.

7.3.2 Respondenterna

Enkätens respondenter återfinns inom samtliga delområden. Flest respondenter har ramavtal inom delområdena Möten och paus (11 stycken) samt Arbetsstolar (10 stycken). Minst antal respondenter återfinns inom delområdena Arkiv och magasin (2 stycken) och Textil inredning för fönstermiljö (3 stycken). Av respondenterna så har fem av respondenterna 1-9 anställda, sju 10-49 anställda, sju 50-249 anställda och tre över 250 anställda.

14 av respondenterna har ett kvalitetsledningssystem certifierat enligt ISO 9001.

² Se TMF, *Möbler*, <https://www.tmf.se/branschutveckling/bransch--och-produktgrupper/mobler/>.

7.3.3 Synpunkter på den föregående upphandlingen

I enkäten ställdes två frågor om vad leverantörerna tycker är bra respektive mindre bra med de nuvarande ramavtalen för möbler och inredning. Av enkätsvaren framgår att de flesta respondenterna anser att ramavtalen fungerar bra. En sak som nämndes som mindre bra med ramavtalen är att förnyad konkurrensutsättning ofta används även under beloppsgränserna.

Nedan följer ett urval av respondenternas svar.

Bra med de nuvarande ramavtalen:

- "Bra ordning och reda."
- "Särskild fördelningsnyckel respektive förnyad konkurrensutsättning är ett bra upplägg för samtliga involverade."
- "Relativt enkla och bra uppställda."
- "Det är klart och tydligt vad som gäller för både oss leverantörer och kunderna."
- "Det fungerar bra med organisationen, prislister, avropsfunktioner mm. Möjlighet till uppdateringar av produkter fungerar också bra."
- "Vi tycker att upplägget med att uppfyller man kraven och lämnade ett godkänt anbud så antogs man som leverantör, samt att det inte är rangordnat."
- "Bra att det är ett stort urval av antagna leverantörer."
- "Bra nivå på belopp för förnyad konkurrensutsättning."
- "Rimlig kravställning på produkterna och lagom stort typfallssortiment. Bra bevakning på sortimentet."

Mindre bra med de nuvarande ramavtalen:

- "Gränsen för fraktfritt är för lågt satt. Frakten blir allt större del av kostnaden."
- "Gränsen för ny konkurrensutsättning är för låg. 100 000kr (tidigare 300 000kr)."
- "Hur möbler ska sökas fram tror jag kan vara svårt för de som får avropa från ramavtalet."
- "Ur en leverantörs synvinkel saknar vi flexibilitet i avtalet som t.ex. prisjustering med tanke på vad som sker i omvärlden."
- "Svårt att komma in som ny leverantör."
- "Produktgrupper respektive delområden är för snävt definierade"
- "Möjligheten att justera priser är ytterst begränsad även vid extrema omvärldshädelser."
- "Ur ett tydlighetsperspektiv kan det vara bra om man prissätter tjänster som kan avropas på avtalet (utplacering etc.)."
- "Särskild fördelningsnyckel konkurrensutsätts ofta med små anbudsvärden."
- "Vid förnyad konkurrensutsättning används enbart pris som utvärderingsnyckel."
- "Visst disciplin-problem hos köpande enheter"

7.3.4 Produkter, produktgrupper och tjänster

I enkäten ställdes även frågor om det finns det några produkter, produktgrupper eller tjänster som leverantörerna tycker saknas på de nuvarande ramavtalen. Nedan redovisas de svar avseende produkter och produktgrupper som inkom ifrån respondenterna:

- "Akustiklösningar i kombination med whiteboard och anslagstavlor."
- "Elektroniska nyckel och objektsystem"

- ”Dekorativ förvaring, så som vägg/golv hyllor som är dekorativa och inte har första syfte att vara en förvaringsmöbel.”
- ”Restaurang och cafémöbler, studierum, bibliotek.”
- ”Då det kommit in ett större antal ”Poddar” som kräver en annan form av installationsmontage och på plats-färdigställande av produkten kanske dessa skall lyftas ut till ett eget område.”
- ”Specialsnickerier.”

Utifrån enkätsvaren tycks inga tjänster saknas på de nuvarande ramavtalen.

7.3.5 Marknadens utveckling

I enkäten ställdes en fråga om hur marknaden har förändrats sedan den föregående upphandlingen och hur leverantörerna tror att marknaden kommer utvecklas inom 3-5 år, till exempel avseende förändringar av utbud och efterfrågan samt pandemins påverkan.

Flera leverantörer svarade att de tror att hemarbete har kommit för att stanna och att marknaden går mot ett större fokus på miljö. Flera leverantörer nämnde även osäkerhet kring leveranstider och ökade råvarupriser. Nedan följer ett urval av svaren som inkom.

- ”Vi kommer att se en större påverkan vad gäller pris och tillgång på varor, och därigenom en utmaning kring leveranstider. Mixen av cirkulära köp och nya möbler kommer att öka.”
- ”Marknaden går mot större fokus på miljö vilket spås öka ytterligare.”
- ”Leveranstider varierar mer, tillgång på råvarumaterial kan vara svårt, mm. Vi ser en sortimentsförflyttning från planmöbler till mer alternativa miljöer så mer loungemöbler mm att arbeta i.”
- ”Mer hybrida arbetsplatser vilket leder till att företagen minskar sin lokalyta som i sin tur leder till mindre volymer. Vi tror att hemarbetsplatsen kommer vara i fokus de närmaste åren.”
- ”Utvecklingen går mycket åt den hållbara riktningen, vilket är jättebra.”
- ”Marknaden känns som den svänger mot mer trä i möblerna igen och mot mer återbruk.”
- ”Priserna kommer öka mer än normalt p.g.a. underliggande öknings på råvaror och energi.”
- ”Den ökade graden av hemarbete har gjort att man mer och mer efterfrågar flexibla arbetsplatser. Att vi arbetar mer digitalt är också en trend vilket ställer nya krav på hur arbetsplatser utformas.”
- ”Vi ser en ökad efterfrågan, samtidigt, efter Rysslands krig har vi även börjat få kraftiga prisförändringar eller indikationer på sådana.”

7.3.6 Delområden och helhetsavrop

I enkäten ställdes frågan om leverantörerna tycker att nuvarande indelning i tolv delområden är bra och/eller om leverantörerna har förslag på annan uppdelning.

Majoriteten av respondenterna hade inga synpunkter på indelningen (eller svarade att det är bra som det är). En respondent ansåg att det är för många delområden och att man kan slå ihop några delområden.

En respondent föreslog ett delområde för förvaringsskåp i verkstad, förråd, lager och laboratorium och ett särskilt delområde för lagerhyllor och pallställ. En annan respondent föreslog nya delområden för restaurang och caféstudiemiljöer samt bibliotekarbetsplatser.

I enkäten ställdes också frågan om det bör finnas ett delområde där helhetsavrop kan genomföras. Majoriteten av respondenterna ansåg inte det och fem var positiva. Nedan följer ett urval av respondenternas svar.

- ”Nej. Det fungerar bra som det gör idag.”
- ”Ja om kompetensen hos helhetsleverantören kan säkras.”
- En respondent ansåg att samtliga leverantörer som tilldelats kontrakt inom ett delområde i så fall skulle ges möjlighet att vara ramavtalsleverantör inom helhetsområdet, så att inte endast större leverantörer får leverera inom det området.
- ”Vad vi kan se skulle detta innebära att endast de som har samtliga områden har möjlighet att lämna anbud. Vilket i sin tur endast gynnar de redan stora aktörerna vilka har avtal inom samtliga områden och detta i sin tur minskar konkurrensen ytterligare.”
- ”Inte om det bara främjar de som har en större andel produkter.”
- ”Nej. Det gynnar endast de leverantörer som har flest leverantörer med de bästa villkoren. Vill man att fler leverantörer ska ha möjlighet att ta del av den offentliga affären är det bättre att ha avrop från olika delområden.”

7.3.7 Avropsordning

Leverantörerna fick i enkäten frågor om hur den särskilda fördelningsnyckeln och förnyad konkurrensutsättning har fungerat. En stor majoritet av respondenterna tyckte att den särskilda fördelningsnyckeln har fungerat bra. De flesta respondenter tyckte även att avrop med förnyad konkurrensutsättning har fungerat bra. Några respondenter hade synpunkter på den förnyade konkurrensutsättningen och ett urval av synpunkterna redovisas nedan.

- ”Jag menar att nivån när förnyad konkurrensutsättning skall ske bör ligga betydligt högre för att inte riskera att ”grundnivån” hamnar för högt för att man sedan skall kunna lämna extra bra rabatt på dessa förfrågningar.
- ”Den har fungerat sådär. Det har inte varit så många. Och de som varit har varit hårt riktade mot en speciell leverantör.”
- ”I de flesta fall finns det endast några få som kan vinna dessa idag och helt beroende på hur förnyad konkurrensutsättningen är formulerad.”
- ”På förnyad konkurrensutsättning används väldigt ofta enbart pris som utvärderingsnyckel. Men överlag tycker vi att det fungerar bra.”
- ”Generellt så fungerar det bra. Eventuellt att man kan önska mer funktionsbeskrivningar istället för att rikta produkterna mot specifika fabrikat som gör det svårt för alla att svara även om man alltid skriver ”eller likvärdigt”
- ”Inte särskilt bra, verkar mest vara ett sätt att undvika varor som man på förhand har bestämt sig för.”

På frågan om vilken eller vilka avropsordningar leverantörerna förespråkade inom respektive delområde svarade majoriteten av respondenterna att de förespråkar nuvarande upplägg med särskild fördelningsnyckel och förnyad konkurrensutsättning.

7.3.8 Produktlistor och sortiment

Leverantörerna fick i enkäten frågan om hur de anser att tillämpningen av produktlistorna fungerar på nuvarande ramavtal. En majoritet av respondenterna tyckte att det har fungerat bra. Några respondenter hade synpunkter på tillämpningen av produktlistorna och ett urval av svaren redovisas nedan.

- ”Det är mycket administration. Dock skapar det ett väldigt kvalitativt avtal för avropande myndigheter där de tydligt vet vad som kan avropas. Det finns en bra kontroll på att man uppfyller avtalets krav genom dagens tillämpning och vi anser att detta är ett bra arbetssätt.”
- ”Alla har olika sätt att ställa upp sina produkter varför det vore oklokt att låsa vid ett visst format. Det blir en subjektiv bedömning om produktlistan är tillräckligt lätt att läsa av men det ligger å andra sidan i leverantörens intresse att göra den lättanvänd.”
- ”Det vore önskvärt med ett enklare verktyg där det presenteras bilder i olika kategorier för en bättre överblick.”
- ”Inte helt enkelt att navigera bland alla listor. Men det är tydligt kring vilka leverantörer som presenteras och vilka producenter som finns presenterade under respektive leverantör.”
- ”Upplägget har varit likartat under ett antal år så de flesta har nu lärt sig hur det fungerar. Att göra något annat nu kanske skulle bli förvirrande.”
- ”Helt ok. Men jag undrar hur många som faktiskt har tittat på dem? En web-sida är nog effektivare.”

På frågan om hur många möjligheter till ändring/uppdatering av sortimentet leverantörerna tycker är rimligt så svarade majoriteten av respondenterna att det är bra som det är idag och att antalet tillfällen inte bör minskas. Två respondenter svarade att antalet tillfällen bör ökas.

I enkäten ställdes även frågan om tillhandahållandet eller hanteringen av produktlistorna bör justeras inför kommande ramavtal. På denna fråga svarade de flesta respondenterna nej. En respondent svarade att *”på något sätt bör man göra det enklare för dom som ska beställa.”*

7.3.9 Utvärderingsmodell

En majoritet av respondenterna ansåg att utvärderingsmodellen som tillämpades i den föregående upphandlingen var bra. Några respondenter hade synpunkter på utvärderingsmodellen och ett urval av svaren redovisas nedan.

- ”Kanske vore det bra att öka upp antalet typfall och att man skulle få undanta två till tre stycken.”
- ”Utvärderingsmodellen bör kompletteras med produktens återbruksegenskaper, renoverings-möjligheter. Delområden som möten paus där bör även estetiska aspekter viktas förutom funktion och materialnehåll”
- ”Förra utvärderingsmodellen var ok. Inom område arbetsstolar kan ni med fördel ha ett tillfälle för leverantörer att demonstrera produkterna innan tilldelning då den faktiska sittupplevelsen är svår att få fram i text och bild.”

7.3.10 Leveranskostnader

I enkäten ställdes frågor om leverantörerna hade några synpunkter på hur leveranskostnader bör regleras, om det är det möjligt att fakturera faktisk leveranskostnad, samt om leverantörerna bör kunna ta betalt för mer miljövänliga leveransalternativ.

Det inkom olika svar från respondenterna, exempelvis angående om faktisk leveranskostnad kan/bör faktureras. Flertalet respondenter svarade att man förespråkar möjlighet att fakturera faktisk leveranskostnad men ett par respondenter svarade att man inte kan fakturera faktisk leveranskostnad. Några respondenter ansåg att gränsen för fraktfria leveranser bör höjas. Ett urval av svaren redovisas nedan.

- "Bör faktureras faktisk kostnad"
- "Faktisk leveranskostnad är väldigt komplicerat och tidskrävande att få fram per order."
- "Som i dagsläget fast högre summa där man får ta ut frakt."
- "Om ett fossilfritt transportmedel finns tillgängligt bör det kunna tas betalt för."
- "Leverans bör aldrig ingå i priset på produkt. Bör alltid tillkomma som "faktisk" kostnad."
- "Det bör finnas miljövänligare leveransalternativ som kan väljas och eventuellt till en högre kostnad."
- "Dagsläget funkar, faktisk kostnad fakturerar vi idag, det är inget problem. Att beräkna det i förväg som vissa kräver/önskar är svårare, då kanske man skulle använda sig av tariffer/procent."
- "Faktisk leveranskostnad går ej att fakturera. Tycker i så fall det är bättre att avtalsreglera en procent av varuvärdet (och fritt över ett visst belopp). Svårt att täcka hela landet med miljövänligare alternativ. Mycket måste gå i takt med hur fraktbolagen utvecklas."
- "Nej vi ser att gränsen för fraktfritt bör höjas. Ja det är möjligt att fakturera faktisk leveranskostnad."
- "Kan vara problem att ta ut den faktiska leveranskostnaden då vi sällan känner till den innan vi får faktura."

7.3.11 Antal ramavtalsleverantörer

Leverantörerna fick i enkäten frågan om hur många ramavtalsleverantörer de tycker borde antas inom respektive delområde. Flera respondenter svarade att de anser att det är bra som det är idag och att det är bra med många ramavtalsleverantörer. Ett urval av övriga svar redovisas nedan.

- "För att skapa ett attraktivt och konkurrensutsatt avtal för löpande beställningar bör ca 10 leverantörer antas."
- "Minst 4. Ingen övre gräns."
- "15-20."
- "Ökas. Inköpscentralernas intåg på vår marknad har radikalt minskat konkurrensen, att komma med på ett av de större inköpscentralsavtalen är en överlevnadsfråga för många mindre aktörer."
- "Bra med stor delaktighet och inte för smalt antal leverantörer."
- "Så många leverantörer som möjligt inom respektive delområde men fortsatt högt ställda krav på kvalitet och miljö."

- ”Tycker inte att man ska minska antalet. Bra att många ges chans att sälja till offentlig sektor. Inte sunt om bara några få är helt dominanta. Det är ett mervärde med många leverantörer med lite olika affärsmodeller.”
- ”De som klarar av de ställda kraven borde få komma med på avtalen.”

7.3.12 Prisjustering

I enkäten tillfrågades leverantörerna om de hade förslag på hur prisjustering bör hanteras, vilken tid in på avtalet en första prisjustering bör kunna ske, hur ofta prisjustering ska kunna ske och om man önskar att prisjustering sker utifrån ett index. Även på dessa frågor svarade flera respondenter att de anser att det är bra som det är idag. Flera respondenter svarade även att prisjusteringar bör kunna göras två gånger per år. Endast en respondent svarade att man är positiv till att prisjustera utifrån ett index. Ett urval av svaren redovisas nedan.

- ”Varje kalenderår och så fort råvarupriser ökar som under Covid-19.”
- ”Det är bra som det är med det undantaget att man borde ha undantag vid stora förändringar av råvarupriser.”
- ”Önskvärt är att prisjusteringar kan ske fler än en gång på året. Nej, inte indexhöjning då marknaden snabbt kan förändras.”
- ”Prisjusteringen måste vara mer flexibel och ta hänsyn till rådande världsläge som t.ex. nuvarande situation där råvarupriser och transportpriser skenar.”
- ”Ej index då det är ett historiskt perspektiv, i den volatila värld vi lever i kan inte historia ge en garanti för framtida prisökningar.”
- ”Prisjusteringen har fungerat bra som den varit nu. Pandemin kunde ingen förutse, den har ändå hanterats bra.”
- ”En av dessa prisjusteringar bör inträffa i början på året. Vi ser att man minst bör ha två prisjusteringar per år. Vi rekommenderar att som man i nuvarande avtal utgår ifrån gällande bruttoprislistor.”

7.3.13 Kommande upphandling och ramavtal

I enkäten ställdes frågan om leverantörerna hade några förslag på förbättringar och/eller förändringar inför den kommande upphandlingen och de nya ramavtalen. Nedan följer ett urval av respondenternas svar.

- ”Tycker inte man ska göra för stora förändringar. Vår uppfattning är att nuvarande avtal fungerar väldigt bra (både för leverantör och beställare). Det som kan behöva utvecklas är hur produktlistorna paketeras på Avropa.se”
- ”Jag vill ha ett delområde Förvaringsskåp verkstad, förråd, lager, laboratorium.”
- ”Utöka beloppet för särskild fördelningsnyckel.”
- ”En mer genomarbetad kravställning gällande miljö/hållbarhet.”
- ”Möjlighet att få publicera web-baserad prislista istället för pdf-format. Ej behöva ange rabattsats på varje sida (om pdf fortsätter vara enda alternativet) utan det ska räcka att det står angivet på första sidan.”
- ”Med tanke på de senaste årens prisutveckling är en prisuppdatering om året inte tillräckligt utan vi ser att man skulle behöva minst två tillfällen. Fraktgränsen när leverantören ska leverera varor fraktfritt bör höjas till minst 50.000kr.”
- ”Andra typ-exempel”

7.3.14 Enkät till potentiella anbudsgivare

En enkät som riktade sig till potentiella anbudsgivare distribuerades via avropa.se och branschorganisationen TMF till leverantörer på marknaden. Enkäten besvarades av tio leverantörer som inte är ramavtalsleverantörer på de nuvarande ramavtalen.

Syftet med enkäten var att undersöka det utbud som kan erbjudas på marknaden vad gäller varor och tjänster inom ramavtalsområdet. Vidare var syftet att ge leverantörer möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter rörande den föregående upphandling och ge generella synpunkter avseende en eventuellt kommande upphandling av statliga ramavtal inom området.

7.3.15 Respondenterna

Av respondenterna så var fyra inte underleverantörer på de nuvarande ramavtalen medan de andra respondenterna var underleverantörer inom delområdena Arbetsplats och förvaring, Arbetsstolar, Möten och paus och/eller Skrivtavlor och AV-inredning.

De respondenter som i enkäten svarade att de inte lämnade anbud i förra upphandlingen fick frågan varför de inte gjorde det. Några uppgav att de inte kände till upphandlingen och andra svarade att de kände till upphandlingen men inte hade möjlighet att lämna anbud på grund av kravställningen. Två av respondenterna svarade att de inte hade etablerat sig på marknaden då, en svarade att bolaget ingår i en koncern där moderbolaget lämnade anbud och en respondent svarade att de är ett litet företag som fokuserar på att vara underleverantör.

Av respondenterna så har tre av respondenterna 1-9 anställda, tre 10-40 anställda och tre över 100 anställda. Respondenterna kan erbjuda sina produkter i hela Sverige, antingen själva eller via återförsäljare.

7.3.16 Synpunkter på den föregående upphandlingen

En synpunkt som inkom rörande den föregående upphandlingen var att ett brett antal olika typfall och höga krav på logistik och serviceorganisation med stor geografisk utbredning gör det svårt eller omöjligt för små leverantörer att lämna anbud. Montering är till exempel en tjänst som kan vara svårt för ett specialiserat företag att tillhandahålla i hela landet.

En annan synpunkt var att komplexiteten och de snäva kriterierna för typfallsprodukterna gör att upphandlingen i princip endast vänder sig till ett begränsat antal leverantörer.

En leverantör hade synpunkter på kraven för bordskärmar, exponeringskåp och skivmaterial.

7.3.17 Marknadens utveckling

I enkäten ställdes en fråga om hur marknaden har förändrats de senaste två åren och hur leverantörerna tror att marknaden kommer att utvecklas inom tre till fem år. Nedan följer en sammanfattad version av några av svaren som inkom.

- En leverantör svarade att marknaden verkar splittrad, eftersom vissa leverantörer har haft det tufft under pandemin medan andra haft högre omsättning än tidigare.
- Lönsamheten har påverkats på grund av ökade råvarupriser.
- Det är svårt att säga hur marknaden kommer att vara inom tre till fem år.

En leverantör svarade också ”Hög volatilitet i priser på frakt, komponenter och tjänster från underleverantörer gör det mindre attraktivt att gå in i ramavtal med låsta priser över längre perioder. Vissa underleverantörer har haft 4-5 prisökningar de senaste 12 månader med prishöjningar på 10-40%. Att sitta fast i ett ramavtal med fokus på pris som utvärderingsmodell där leverantörer prisar in sig med extremt höga rabatter, och priserna bara kan justeras en gång i året gör det svårt som leverantör att hitta vinstmarginaler.”

7.3.18 Utbud, delområden och avropsordning

Utifrån enkätsvaren tycks utbudet på de nuvarande ramavtalen i stort vara heltäckande enligt leverantörerna.

Vad gäller synpunkter på indelningen av delområden så föreslog en leverantör att utemöbler bör ligga i delområdet Möten och paus. En annan leverantör ansåg att delområdet Arbetsplats och förvaring bör separeras.

I enkäten ställdes frågan om det bör finnas ett delområde där helhetsavrop kan genomföras. Fem leverantörer svarade ”Vet ej” medan två svarade ”Nej” och två svarade ”Ja”.

Leverantörerna fick frågan om vilken avropsordning de förespråkar inom respektive delområde. Inom delområdet Möten och paus ansåg majoriteten att förnyad konkurrensutsättning är att föredra. Inom de resterande delområdena svarade majoriteten ”Vet ej”.

7.3.19 Utvärderingsmodell

Tre av leverantörerna som besvarade enkäten ansåg att utvärderingsmodellen som tillämpades i den föregående upphandlingen var bra, medan tre ansåg att den var dålig. Tre leverantörer svarade ”Vet ej”.

Som skäl till att utvärderingsmodellen var dålig lyfte en leverantör rabattsatserna, och förespråkade i stället att nettopriser ska användas. En annan leverantör lyfte att tillverkare har olika typer av prislistor såväl som olika max-rabatt beroende på typ av prislista.

I enkäten frågades leverantörerna om hur de såg på att utvärdera timpriser för tjänster med koppling till möbler och inredning. Två av leverantörerna svarade "Vet ej", en var negativt inställd och tre var positiva. Service, montage, design och projektering lyftes som förslag på tjänster som timpriser i så fall skulle kunna utvärderas för.

7.3.20 Kravställning

I enkäten ställdes frågan hur leverantörerna såg på Möbelfaktas krav och utifrån svaren kan ingen entydig bild fastställas. En leverantör lyfte att Möbelfaktas krav avseende ytbehandling kan vara problematisk för offentlig miljö.

Leverantörerna verkar utifrån svaren huvudsakligen tycka att kraven som ställdes i den förra upphandlingen var bra.

7.3.21 Prisjustering

I enkäten tillfrågades leverantörerna om de hade förslag på hur prisjustering bör hanteras i ramavtal för möbler och inredning. En leverantör svarade att prisjustering bör vara möjligt två gånger om året. En leverantör lyfte att återförsäljare uppdaterar sina prislistor vid olika tidpunkter under ett år. Råvaruprishöjningarna lyftes också och en leverantör ansåg att det måste finnas lösningar för sådana händelser. En leverantör föreslog att prisjustering regleras med index utifrån inflation, det framfördes däremot också att index inte blir rättvist. Tre leverantörer lyfte att prisjusteringen behöver ske i beaktande av eller utifrån omvärldsfaktorer.

7.4 Möte med leverantörer

7.4.1 Om leverantörsmöten

Förstudieprojektet har genomfört möten med tio befintliga ramavtalsleverantörer och en leverantör som inte är ramavtalsleverantör.

7.4.2 Redovisning av leverantörsmöten

Nedan redovisas några av de frågor som diskuterades under leverantörsmötena.

7.4.3 Marknadens förändring och utveckling

Majoriteten av leverantörerna beskrev att de har påverkats av Covid-19-pandemin och dess efterverkningar. Några av leverantörerna berättade att det har varit kraftiga kostnadsökningar för råvaror, komponenter och frakt. Metall, trä och plywood nämndes som särskilda bristvaror. Vissa av leverantörerna trodde även att kriget i Ukraina kan komma att påverka marknaden i stor utsträckning eftersom mycket virke och trä kommer från Ukraina och Ryssland.

En leverantör beskrev en ökad efterfrågan på e-handel och större fokus på ergonomi, ljud och flexibla arbetsplatser. En annan leverantör trodde att många kommer att fortsätta att arbeta hemifrån och att möbler som är ergonomiska och som passar in i hemmiljöer kommer att efterfrågas mer.

Det framkom under tre möten att hyra och leasing av möbler och inredning blir vanligare. Även återbruk och mer digitala inköpssätt med förenklade och standardiserade lösningar belystes som trender.

7.4.4 Ramavtalens utbud

Leverantörerna ansåg att ramavtalen har ett brett utbud och att inga produkter eller produktgrupper saknas. En leverantör nämnde däremot att hörsalsmöbler saknas.

Vad gäller tjänster så ansåg leverantörerna också att utbudet var brett. Leasing, hyra och projektledning nämndes som tjänster som eventuellt kan anses saknas.

En leverantör ansåg att tjänster skulle kunna utvärderas men att det finns utmaningar med det.

7.4.5 Avropsordningarna

Utifrån leverantörmötena kan det konstateras att leverantörerna är nöjda med de nuvarande avropsordningarna och ingen leverantör förespråkade en annan avropsordning.

Två leverantörer ansåg att beloppsgränserna ligger på en bra nivå medan två önskade att de höjs något. Nedan redovisas de konkreta förslag på nya beloppsgränser som föreslogs.

Delområde	Förslag på beloppsgräns
Arbetsplats och förvaring.	1 000 000 SEK, men möjlighet att konkurransutsätta under gränsen också.
Arbetsplats och förvaring, Arbetsstolar, Arkiv och magasin, Förvaring i plåt, Möten och paus.	600 000 SEK
Förslag om att slå ihop arbetsplatsarmaturer och inredningsarmaturer.	400 000 SEK
Skrivtavlor och AV-inredning och Utemöbler.	300 000 SEK
Textil inredning för fönstermiljö och Textila mattor.	400 000 SEK

Det framkom under två möten att det kan förekomma förnyade konkurransutsättningar under beloppsgränserna. En leverantör beskrev också att referensprodukter ibland används på ett felaktigt sätt och en annan leverantör berättade att avrop ibland kan vara riktade mot en viss produkt vilket gör att de avstår från att lämna anbud.

7.4.6 Delområden och antal ramavtalsleverantörer

Leverantörerna tyckte i huvudsak att den nuvarande indelningen av delområden är bra, men följande synpunkter inkom:

- ”Det är en utmaning för myndigheterna att ha så många delområden.”
- ”Armaturer skulle eventuellt kunna vara ett område.”
- Arbetsplats och förvaring borde slås ihop med arbetsstolar, akustik och arbetsplatsarmaturer. Inredningsarmaturer borde ingå i möten och paus.
- Pallställ och hyllställ borde inte ingå i delområdet Lager och verkstadsmiljö.
- Slå ihop arbetsplats med armaturer.
- Lager och verkstadsmiljö tillhör inte riktigt möbelområdet.
- ”Hängmappsskåp” hör hemma i arkiv och magasin.

Under mötena diskuterades även hur leverantörerna såg på ett delområde där helhetsavrop kan genomföras, d.v.s. att möbler och inredning som tillhör olika delområden kan avropas inom ramen för ett avrop i ett helhetsdelområde. Två av leverantörerna såg positivt på en sådan möjlighet medan resten var negativt inställda. Några skäl emot angavs vara att det kan förvirra, att de andra delområdena skulle minska eller försvinna och att mindre leverantörer skulle uteslutas medan det skulle gynna de större leverantörerna.

Leverantörerna tillfrågades också om antalet ramavtalsleverantörer. Majoriteten av leverantörerna ansåg att det är ett bra antal ramavtalsleverantörer i dagsläget. Ett par leverantörer hade ingen åsikt och en leverantör ansåg att antalet kan ökas så att fler leverantörer får möjlighet att vara med. En leverantör lyfte fram att ett stort antal ramavtalsleverantörer kan vara en utmaning för myndigheterna.

7.4.7 Utvärdering

Utifrån leverantörmötena får leverantörerna anses vara nöjda med utvärderingsmodellen som tillämpades i den föregående upphandlingen. En leverantör beskrev utvärderingsmodellen som enkel och tydlig.

Under mötena ställdes frågan till leverantörerna om hur de såg på att utvärdera nettopriser för ett större sortiment i en varukorg. Det var ingen leverantör som var positivt inställd till det och leverantörerna framförde att det skulle kunna göra det svårare, leda till få anbudslämnare och ett stort arbete. Det föreslogs heller ingen annan utvärderingsmodell.

Leverantörerna fick även frågan om det finns andra parametrar, till exempel hållbarhets- och kvalitetsaspekter, som borde beaktas kommande utvärderingsmodell. Mervärde för design, Svanen-märkning och referensupphandling nämndes.

En leverantör ansåg att timpriser för vissa tjänster skulle kunna utvärderas i ramavtalsupphandling medan resterande leverantörer inte förespråkade det. Två leverantörer ansåg att timpriser skulle kunna lämnas i anbuden men inte utvärderas. Som

skäl för att inte utvärdera timpriser nämndes risk för taktisk anbudsgivning, där lågt pris kompenseras av fler timmar.

7.4.8 Kravställning

Under leverantörmötena ställdes frågan om det fanns några krav i den föregående upphandlingen som inte bör ställas i den kommande upphandlingen. Leverantörerna kunde inte komma på något sådant krav och får anses vara nöjda med kravställningen i den föregående upphandlingen. En leverantör beskrev kraven som rimliga och bra.

Under mötena fick leverantörerna frågor om hur de såg på Möbelfaktas kvalitetskrav och ifall de ansåg att krav kan ställas på att alla möbler ska uppfylla tillämpliga Möbelfakta-krav. Samtliga leverantörer såg positivt på Möbelfaktas krav och några leverantörer nämnde att branschen är vana vid de kraven och att kraven är bra och hårda. Några synpunkter som lyftes under mötena var däremot:

- Det är väldigt få som har hunnit certifiera sina produkter enligt Möbelfaktas nya krav. Många produkter behöver testas om.
- Det är rimligt att produkterna ska uppfylla kraven, men det är inte rimligt att kräva certifikat för produkterna.
- Det finns vissa produktgrupper som inte omfattas av Möbelfaktas krav.
- Märkning av produkter är kostnadsdrivande.

7.4.9 Produktlistor och beställning

Produktlistorna på nuvarande ramavtal

Leverantörerna var huvudsakligen positivt inställda till den nuvarande lösningen med produktlistor. Det beskrevs som bra eftersom det sällan är några oklarheter samt tydligt, smidigt, inarbetat och kontrollerbart.

En leverantör beskrev att det medför mycket arbete för alla men beskrev också att de inte hade förslag på någon annan lösning. Leverantören berättade att det säkert finns massor av listor innehållandes produkter som inte säljs. Det inkom inte heller något förslag på en annan lösning från någon annan leverantör.

Ett par leverantörer såg positivt på att ta fram produktlistor med varor som säljer mycket för att underlätta avrop.

Ändring av sortiment

Under mötena frågade förstudieprojektet leverantörerna hur många tillfällen för ändring och uppdatering av sortimentet som de ansåg vara rimligt. Leverantörerna tyckte att åtta tillfällen per år i enlighet med de nuvarande ramavtalen är tillräckligt. En leverantör ansåg att tio tillfällen skulle vara bättre. Det framkom också att vissa leverantörer inte utnyttjar alla åtta tillfällen.

Begränsning av sortimentet

Leverantörerna fick också frågan om de tyckte att sortimentet bör begränsas för att

underlätta för myndigheterna vid avrop. Leverantörerna var generellt negativt inställda till en begränsning eftersom kunderna har olika behov och då det riskerar att leda till missnöje, en leverantör såg däremot positivt på det.

Webbshop

Förstudieprojektet frågade hur leverantörerna såg på ett krav att tillhandahålla en webbshop med endast avtalat sortiment gentemot avropsberättigade myndigheter.

Några leverantörer lyfte att ett sådant krav skulle kunna bli orimligt och för komplext. Möjligheterna att erbjuda en sådan webbshop kan också variera mellan olika leverantörer. Ett par leverantörer framförde att det skulle kunna fungera med ett mer begränsat sortiment.

7.4.10 Allmänna villkor

Leverantörerna hade inga generella synpunkter på de allmänna villkoren som beskrevs som välfungerande.

Prisjustering

Nedan redovisas leverantörernas synpunkter rörande prisjustering.

- En leverantör beskrev att de brukar publicera sin nya prislista under tidig vår, varför en första prisjustering på ramavtalen bör vara möjlig i exempelvis mars. Under den senaste tiden har det varit extremt på marknaden och då borde ytterligare prisjustering kunna ske. Det är viktigt för leverantörerna att hålla ned sina priser för att vara konkurrenskraftig.
- En leverantör ansåg att det var en svår fråga och att det har varit enorma kostnadsökningar som varit omöjligt att ta höjd för. Leverantören såg helst att prisjustering endast sker en gång per år, men rekommenderade nu två gånger per år. Prisjustering utifrån index ansågs inte vara en bra lösning.
- En leverantör önskade en liknande modell som i dagsläget men med möjlighet att prisjustera två gånger per år. Leverantören ansåg också att det räcker att tillåta ändringar av sortimentet fyra gånger per år. Prisjustering utifrån index ansågs inte vara en bra lösning.
- En leverantör ansåg att det är problematiskt och svårt att priserna endast får uppdateras en gång per år. Leverantören ansåg att det är bättre att priserna alltid ska följa officiella prislista, och att konkurrensen medför att leverantörerna skulle ha attraktiva priser. Leverantören berättade också att det finns en oro kring vad kriget i Ukraina kommer att innebära. Prisjustering utifrån index ansågs inte vara en bra lösning.
- En leverantör önskade att det skulle finnas en lösning som tar höjd för kraftiga förändringar. Leverantören ansåg att priserna borde kunna justeras om råvarupriserna höjs med mer än 25 % ifall leverantörerna kan styrka

kostnadsökningen. Prisjustering utifrån index ansågs inte vara en bra lösning, eftersom möblerna innehåller olika material.

- En leverantör tyckte att en första prisjustering på ramavtalen borde kunna ske under mars månad, och att prisjustering borde kunna ske två gånger per år. Prisjustering utifrån index ansågs inte vara en bra lösning.
- En leverantör önskade att prisjustering ska kunna ske tre gånger per år med tanke på den situation som varit. Leverantören berättade att de flesta leverantörerna justerar sina priser i början av året men att det sker justeringar under hela året. Prisjustering utifrån index ansågs inte vara en bra lösning.
- En leverantör ansåg att prisjustering en gång per år är rimligt i vanliga fall, men utifrån situationen som varit nu önskade leverantören en extra möjlighet till prisjustering. Leverantören lyfte att konkurrensen är stor vilket innebär att det inte skulle medföra för höga priser.
- En leverantör nämnde att det finns ett möbelindex samt index för plast och metall, men att det är viktigt att man tar med hela branschens prisjustering.
- En leverantör tyckte att det skulle vara bra med prisjustering enligt index, men hade inget förslag på index och önskade att det skulle finnas ”en brasklapp” för extrema händelser.

Leveransvillkor

Under leverantörsmötena efterfrågade förstudieprojektet leverantörernas synpunkter på leveransvillkoren.

En leverantör ansåg att det är lite otydligt vad som avses med faktisk leveranskostnad. Majoriteten av leverantörerna berättade att det inte är något problem att offerera den faktiska leveranskostnaden och/eller att det är en önskvärd lösning. En leverantör berättade däremot att det inte går att specificera den exakta leveranskostnaden, utan rekommenderade att man utifrån varuvärdet får ta ut en viss procentsats. En annan leverantör ansåg också att en procentsats kan vara lämpligt, men att priser på förhand baseras på schabloner.

Vad gäller gränsen för fraktfritt så ansåg två leverantörer att nuvarande gräns på 20 000 SEK är rimlig, medan två leverantörer ansåg att gränsen borde sänkas och två leverantörer att gränsen borde höjas. Leverantörerna som förespråkade en höjning av gränsen föreslog en ny gräns på 30 000 – 35 000 SEK respektive 50 000 SEK.

Det framkom under mötena att vissa leverantörer har egna fordon medan andra leverantörer anlitar transporttjänster. Några leverantörer berättade att de arbetar med att ställa om till mer miljövänliga transporter men att det tar tid att ställa om. Det lyftes också att det finns flera olika parametrar man behöver beakta för att bedöma om en transport är miljövänlig.

Tre leverantörer ansåg att leverantörerna borde ha rätt att ta betalt för mer miljövänliga alternativ.

Garanti

I Upphandlingsmyndigheten krav Produktgaranti (ID 114 77) anges bland annat att leverantören ska lämna minst fem års garanti som ska säkerställa att produkterna fortsätter att följa specifikationerna i kontraktet utan extra kostnad. Under mötena frågade förstudieprojektet leverantörerna hur de såg på kravet.

Leverantörerna tyckte generellt att garantitiden på 5 år är rimlig. Två leverantörer lyfte däremot att garantitiden bör vara två år för elektroniska delar och komponenter. Det framfördes också att det ibland kan vara svårt att sätta gränser för vad som är en rimlig garanti och att det kan vara problematiskt att avgöra vad som avses med slitage.

7.4.11 Sammanfattning av leverantörmöten

Sammanfattningsvis kan konstateras att leverantörerna generellt är nöjda med den föregående upphandlingen och de nuvarande ramavtalen. De förespråkar i huvudsak ett liknande upplägg inför kommande upphandling.

Leverantörerna beskrev en bild av att Covid-19-pandemin och dess efterverkningar påverkat marknaden främst genom kraftiga kostnadsökningar, men också genom ett förnyat arbetssätt som till viss del kan påverka efterfrågan och utbudet. Prisjustering och leveransvillkor är viktiga delar för leverantörerna inför kommande upphandling. I övrigt framkom inga särskilt återkommande synpunkter, däremot inkom vissa synpunkter på exempelvis indelningen av delområden, beloppsgränserna med mera.

7.5 Möte med branschorganisationer

7.5.1 Om branschorganisationen TMF

TMF är en bransch- och arbetsgivarorganisation för den träförädlade industrin och möbelindustrin i Sverige.

7.5.1.1 Mötets viktigaste frågor

Branschen och marknadens utveckling

TMF bedömde att ca 140 av deras medlemsföretag tillverkar möbler och att det finns totalt ca 800 möbelföretag. 50 till 60 företag uppgavs arbeta med Möbelfakta. Medlemsföretagen i TMF har i genomsnitt 18 anställda.

TMF beskrev att behovet på många arbetsplatser blivit annorlunda där större fokus ligger på möten, kreativa rum och hemarbete. Importen av kontorsmöbler, framför allt från Kina, har ökat i en stor utsträckning. Import sker bland annat också från Baltikum och Polen. TMF berättade också att det varit höjda råvarupriser. Enligt TMF förekommer ingen prisdumpning.

Branschen och offentlig upphandling

I allmänhet är branschen positivt inställd till offentlig upphandling och TMF rekommenderade att ställa krav som är förankrade i branschen. TMF såg positivt på att utgå från Upphandlingsmyndighetens hållbarhetskrav så att samma krav gäller i hela Sverige oavsett var det upphandlas.

Förstudieprojektet frågade om TMF hade tagit del av synpunkter på den föregående upphandlingen och de nuvarande ramavtalen. Det som nämndes var att det kan vara otydligt om både återförsäljare och producenter kan lämna anbud i samma område, och att man önskar möjlighet att kunna genomföra en extra prisjustering under extraordinära händelse så som under pandemin. TMF rekommenderade också att ta höjd för den osäkerheten som råder och kommer fortsätta att råda framöver. Ryssland är till exempel en stor exportör av trä till EU och kriget kommer att driva upp virkespriserna.

Inför kommande upphandling

Angående miljöledningssystem berättade TMF att ISO 14001 är bra men måste kompletteras med miljökrav på varorna. TMF ansåg att krav på certifierade ledningssystem skulle vara för tufft och tyckte att man bör öppna upp för möjligheten att ha ett eget ledningssystem.

TMF lyfte att det är viktigt att offentlig upphandling är med och ställer om tillverkningsprocessen till en cirkulär tillverkning. Det är inte tillräckligt att köpa begagnade möbler utan nyproduktionens måste ske på rätt sätt. TMF förespråkade arbete med återbruk och återtillverkning.

TMF ansåg att krav kan ställas på att alla möbler ska uppfylla tillämpliga Möbelfakta-krav.

TMF förespråkade Upphandlingsmyndighetens krav men vad gäller krav (ID 11470) om systematiskt arbete med universell utformning så ansåg TMF att det är ett oklart krav som Upphandlingsmyndigheten behöver förtydliga.

7.5.2 Om branschorganisationen Belysningsbranschen

Belysningsbranschen är en huvudorganisation för Sveriges tillverkare och importörer av ljuskällor, belysningsarmaturer och komponenter. Organisationen har som mål att skapa intresse, sprida kunskap och verka för ökad kvalitet på belysning i den offentliga miljön.³ 50 medlemsföretag ingår i Belysningsbranschen.

7.5.2.1 Mötets viktigaste frågor

Belysningsbranschen framförde att lysrören T8 och T5, som innehåller kvicksilver, kommer att fasas ut och förbjudas. Belysningsbranschen lyfte också att producentansvaret är viktigt.

³ Se Belysningsbranschen, *Om oss*, [Om oss & kontakt - Belysningsbranschen](#).

8 Omvärldsanalys

Covid-19-pandemin och dess följder så som karantän förändrade många sätt att arbeta, och för en del organisationer kan förändringen bli bestående. Förändringarna har till exempel inneburit en intensifierad teknikanvändning och påverkat de flexibla arbetsformerna.⁴ Den bilden konfirmerades även i marknadsanalysen där flera leverantörer berättade att det blir vanligare med hemmakontor och förändrade arbetsplatser med större fokus på mötesrum och kreativa ytor. Covid-19-pandemin och dess efterverkningar har även medfört kraftiga kostnadsökningar för vissa varor och råvaror ingående i möbler och inredning.

Under förstudiens författande pågår också Rysslands invasion av Ukraina. EU har med anledning av invasionen meddelat ett flertal sanktionspaket gentemot Ryssland. I ”Sanktionspaket 5”, beslutat av EU den 8 april, finns till exempel ett förbud för ryska medborgare och företag att delta i offentliga upphandlingar i EU.⁵ Certifieringssystemen PEFC och FSC har också beslutat att betrakta virke och träbaserade produkter från Ryssland och Belarus som konfliktvirke.⁶ I förstudiens marknadsanalys har det också framkommit uppgifter om att kriget kan komma att påverka marknaden i stor utsträckning eftersom mycket virke och trä har kommit från Ukraina och Ryssland.

Inflationstakten enligt KPIF (Konsumentprisindex med fast ränta), det vill säga förändringen från samma månad föregående år, var 6,1 procent i mars 2022. Möbler bidrog bland annat till den höga inflationstakten men även kraftigt stigande energipriser.⁷

⁴ Se Europeiska arbetsmyndigheten, Generaldirektoratet för sysselsättning, socialpolitik och inkludering, *Så har covid-19 förändrat våra arbetssätt*, https://ec.europa.eu/eures/public/four-ways-covid-19-has-changed-way-we-work-2020-06-18_sv.

⁵ Se Regeringskansliet, Sammanställning av sanktioner mot Ryssland i samband med invasionen av Ukraina, <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/rysslands-invasion-av-ukraina/sammanstallning-av-sanktioner-mot-ryssland/>, 2022-04-28.

⁶ Se Skogsindustrierna, *Trä från Ryssland och Belarus klassas som konfliktvirke*, *PEFC klassar trä från Ryssland som konfliktvirke - Skogsindustrierna*, 2022-04-28.

⁷ Se SCB, *Konsumentprisindex (KPI), mars 2022 - Inflationstakten 6,1 procent i mars 2022*, <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/priser-och-konsumtion/konsumentprisindex/konsumentprisindex-kpi/pong/statistiknyhet/konsumentprisindex-kpi-mars-2022/>.

9 Relevant lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd

- Reach-förordningen handlar om registrering, utvärdering, tillstånd och begränsningar av kemiska ämnen. Reach innehåller också krav på användare av kemikalier, vilket inte förekommer i tidigare lagstiftning.⁸
- RoHS-direktivet syftar till att minska riskerna för människors hälsa och för miljön genom att ersätta och begränsa farliga kemiska ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning.⁹
- Timmerförordningen förbjuder handel med virke och trävaror från olaglig avverkning på EU:s inre marknad.¹⁰
- Förordning (2018:1462) om producentansvar för förpackningar. Producentansvaret för förpackningar finns för att minska mängden förpackningsavfall.¹¹
- Generella föreskrifter (RA-FS). Riksarkivets generella föreskrifter och allmänna råd publiceras i Riksarkivets författningssamling (RA-FS). Föreskrifterna ska i regel tillämpas av alla statliga myndigheter.¹²
- Lågspänningsdirektivet reglerar elektriska produkter. Genom Elsäkerhetslagen (SFS 2016:732), Elsäkerhetsförordningen (SFS 2017:218) och föreskriften ELSÄK-FS 2016:1 har Sverige infört ett regelverk anpassat efter detta direktiv.¹³
- Produktsäkerhetslag (2004:451).
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 528/2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter.

Utöver lagstiftning finns det inom området ett flertal relevanta standarder (SS-EN).

⁸ Se Kemikalieinspektionen, *Reach-förordningen*, [Reach-förordningen - Kemikalieinspektionen](#)

⁹ Se Kemikalieinspektionen, *Elektrisk och elektronisk utrustning – RoHS*, <https://www.kemi.se/lagar-och-regler/ytterligare-eu-regler/elektrisk-och-elektronisk-utrustning---rohs>.

¹⁰ Se Skogsstyrelsen, *Timmerförordningen*, [Skogsstyrelsen - Timmerförordningen](#).

¹¹ Se Naturvårdsverket, *Producentansvar för förpackningar*, [Producentansvar för förpackningar \(naturvardsverket.se\)](#).

¹² Se Riksarkivet, *Generella föreskrifter (RA-FS)*, [Generella föreskrifter \(RA-FS\) - Riksarkivet](#).

¹³ Se Elsäkerhetsverket, *Elsäkerhet för produkter*,

<https://www.elsakerhetsverket.se/yrkespersoner/tillverka-och-salja-elprodukter/de-olika-produktkraven/elsakerhet-for-produkter/>.

10 Hållbarhet

10.1 Inledning

Med hållbar offentlig upphandling menas att offentlig sektor tillgodoser sitt behov av varor och tjänster på ett sätt som säkerställer den goda affären sett till hela livscykeln. Hänsyn ska inte bara tas till de fördelar som uppstår för organisationen utan även till samhället i sin helhet, samtidigt som anskaffningen görs på ett sätt som minimerar skador på miljön.

Kammarkollegiets målsättning är att inom ramen för verksamhetens uppdrag, offentlig sektors behov och lagstiftningens möjligheter, på ett ansvarfullt sätt beakta miljö och sociala hänsyn vid upphandling och förvaltning av de statliga ramavtalen. De statliga ramavtalen ska bidra till att offentlig sektor kan möta de mål som satts i den nationella upphandlingsstrategin, Agenda 2030 och de nationella miljömålen.

Förutsättningarna för hållbarhetskrav varierar dock mellan de olika ramavtalsområdena och branscherna. I förstudiearbetet utreds därför vilket behov av hänsyn till de olika hållbarhetsdimensionerna som behöver tas för att möta olika strategiska mål men även de risker som finns inom det specifika ramavtalsområdet.

Av 4 kap. 3 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) framgår att en upphandlande myndighet bör beakta miljöhänsyn, sociala och arbetsrättsliga hänsyn vid offentlig upphandling om upphandlingens art motiverar detta. Hållbarhetshänsyn kan tas i alla delar av en upphandling, dvs. som kvalificeringskrav (t.ex. krav på miljöledningssystem), som tekniska krav (t.ex. krav på viss märkning eller certifiering), eller som kontraktsvillkor (t.ex. arbetsrättsliga villkor).

Av 17 kap. 4 § LOU framgår vilka skyldigheter en upphandlande myndighet har att kräva att leverantören fullgör kontraktet i enlighet med ILO:s kärnkonventioner. Detta gäller i de fall svensk arbetsrätt inte är tillämplig.

Av 9 kap. 2 § LOU framgår att när det som anskaffas ska användas av fysiska personer ska de tekniska specifikationerna bestämmas med beaktande av samtliga användares behov, vilket innebär att en upphandlande myndighet i vissa fall är skyldig att beakta tillgänglighet i upphandlingen.

Nedan redovisas vilka analyser gällande hållbarhetshänsyn (miljö, och sociala krav samt tillgänglighet) som genomförts för det aktuella ramavtalsområdet.

10.2 Miljökrav

Generellt bör ramavtalsleverantörerna inom detta, liksom i övriga, ramavtalsområden kontinuerligt arbeta med att förbättra och ta hänsyn till miljöaspekter för att förebygga och

undvika negativ miljöpåverkan. Det handlar om åtgärder för att minska konsumtion och onödig användning av negativt miljöpåverkande resurser som elektricitet, resor, papper och liknande.

10.2.1 Goodpoints miljöriskanalys

Möbler och inredning omfattas enligt Goodpoints miljöriskanalys av det nationella miljökvalitetsmålet Giftfri miljö. Möbler och inredning innehåller också olika typer av material med olika typer av miljörisker.

- Textiliers största miljöpåverkan är under tillverkningsfasen. Färgämnen som finns i textilier kan till exempel vara cancerframkallande, reproduktionstoxiska, allergiframkallande och/eller miljöfarliga. Vissa textilier kan också vara behandlade med flamskyddsmedel eller impregnerade med höglourerade ämnen som är svårnedbrytbara.
- Plaster har sin största miljöpåverkan i produktions- och avfallsfasen. Plast baseras i huvudsak på fossil råvara som råolja, kol och naturgas, ur vilka olika kolväten utvinns genom raffinering. Plast kan även tillverkas av förnyelsebara råvaror, men dessa ”bioplaster” är en så länge förhållandevis dyra och används därför endast inom vissa specialområden. Plastproduktion är ofta energikrävande processer.
- Den största potentiella miljöpåverkan från metaller är vid produktionen. Framställning av metaller bidrar till luftutsläpp av koldioxid, kväveoxider, svaveldioxider och partiklar.
- Elektronisk utrustning innehåller många kemikalier och tungmetaller som kan förorena miljö under produktion, användning och avfallshantering. Det finns stora risker att kemiska ämnen, såsom tungmetaller och miljö- och hälsofarliga flamskyddsmedel och mjukgörare sprids under tillverkningsfasen, speciellt om elektronik tillverkas under icke-kontrollerade förhållanden.

10.2.2 Märkningar och kriterier inom området

Inom området möbler och inredning finns det ett flertal märkningar som kan vara tillämpliga för vissa produkter.

- Svanenmärkning finns för möbler och inredning. Svanenmärkta möbler har t.ex. en cirkulär profil, krav på energiförbrukning vid tillverkningen, minst 70 % av träet kommer från certifierat och hållbart skogsbruk, krav på kemikalier i möbeltillverkningen och materialet som möbelen består av, krav på avdunstning av skadliga ämnen och god kvalitet, styrka och säkerhet för att främja en lång livslängd.
- STANDARD 100 by OEKO-TEX, är en märkning för textilier som innebär att en produkt inte innehåller kemikalier i halter som är hälsoskadliga. Certifiering kan ske för produkter i alla olika steg i den textila kedjan, fibrer, garn, råvävar, färgade

och efterbehandlade textilier, accessoarer (knappar, blytlås, etiketter, etc.) och färdiga slutprodukter.¹⁴

- EU Ecolabel har kriterier för möbler som säkerställer att trä, kork, bambu och rotting kommer från hållbart skogsbruk, att produkter har låga formaldehydemissioner och begränsade farliga ämnen.
- Möbelfakta har miljökriterier som är uppdelade på dels obligatoriska materialkrav, dels obligatoriska produktkrav. Materialkraven rör framför allt råvaror och komponenter som används vid tillverkning av möbeln medan produktkraven rör den färdiga möbeln.¹⁵
- Miljövarudeklarationer (EPD) enligt ISO 14025, är beräkningar av miljöpåverkan baserade på livscykelanalyser.
- FSC tillhandahåller tre olika märkningar; ”FSC 100%”, ”FSC Mix” och ”FSC Recycled”.
- PEFC erbjuder bland annat en spårbarhetsstandard (Chain of Custody) som visar att företag tillhandahåller PEFC-certifierad skogsråvara och produkter.
- Upphandlingsmyndigheten tillhandahåller hållbarhetskriterier för bland annat möbler och inomhusbelysning.

Utifrån leverantörsenkäten som riktade sig till de nuvarande ramavtalsleverantörerna så har eller arbetar ca 40 % av leverantörerna med miljödeklarationer enligt EPD, OEKO-TEX Standard100 och Eu Ecolabel. På motsvarande sätt har eller arbetar ca 27 % med Svanens kriterier, 50 % med FSC och 23 % med PEFC.

10.2.3 Leverantörernas synpunkter

Leverantörerna tyckte att hållbarhetskraven som ställdes i den föregående upphandlingen var bra. Kraven i den föregående upphandlingen utgick från Upphandlingsmyndighetens då gällande baskriterier.

Upphandlingsmyndighetens kriterier har nu uppdaterats och leverantörerna såg positivt på att använda baskriterierna samt Möbelfaktas krav i kommande upphandling. Vissa leverantörer ansåg även att vissa av Upphandlingsmyndighetens avancerade villkor skulle kunna vara tillämpliga. En leverantör ansåg att Upphandlingsmyndighetens kriterier berör de områden som är centrala i miljöfrågan.

¹⁴ Se RISE, *STANDARD 100 by OEKO-TEX® Produktmärkning för textilier och tillbehör, Certifiering enligt STANDARD 100 by OEKO-TEX®-Produkter testade för hälsoskadliga kemikalier.* | RISE.

¹⁵ Se Möbelfakta, *Miljö - Möbler med minimal påverkan i både produktion och vid användning*, <https://www.mobelfakta.se/milj%C3%B6.html>.

En leverantör ansåg att hållbarhet, till exempel i form av olika märkningar, kanske skulle kunna vara lämpligt att beakta som mervärde i utvärderingen.

Det framkom att Möbelfaktas krav är att anse som branschstandard och att extra miljökrav lämpligast ställs vid avrop med förnyad konkurrensutsättning.

Vad gäller miljövarudeklarationer framförde en leverantör att det är nytt för branschen och att få kan göra det idag. Det är också kostsamt, det kostar ca 100 000 SEK per produkt att deklarerera.

En leverantör lyfte att krav bör ställas på leverantörernas hantering av förpackningar.

10.2.4 Myndigheternas synpunkter

Under referensgruppsmötet framkom inga särskilda synpunkter vad gäller miljö och social hållbarhet. Däremot fanns önskemål om att kunna ställa ytterligare miljökrav vid avrop och att leverantörerna ”miljöflaggar” produkter som är extra miljövänliga.

I myndighetsenkäten fick myndigheterna frågan kring vilken eller vilka typer av miljökrav som de önskar att Statens inköpscentral ställer i en ramavtalsupphandling för möbler och inredning. Av myndighetsenkäten framgår att ungefär:

- 40 % av myndigheterna önskar att miljökrav ställs i form av kvalificeringskrav eller tekniska specifikationer.
- 20 % av myndigheterna önskar att miljökrav ställs som tilldelningskriterier
- 65 % av myndigheterna önskar att krav ställs på miljömärkningar och
- 63 % av myndigheterna önskar att krav ställs på miljövänliga transporter.

56 % av respondenterna i myndighetsenkäten ansåg att produkterna och tjänsternas som omfattas av de nuvarande ramavtalen uppfyller deras behov avseende hållbarhet, medan åtta procent inte ansåg det. Ca 36 % av respondenterna visste inte.

I myndighetsenkäten fick myndigheterna frågan vilka faktorer som de tyckte är viktigast att prioritera i utvärderingen av ramavtalsupphandlingen. Myndigheterna kunde välja max tre faktorer och ”Pris” fick 53 svar, ”Kvalitet” 62 svar och ”Hållbarhet” 52 svar, vilket tyder på att hållbarhetsfaktorer är viktigt för myndigheterna inför kommande upphandling.

10.3 Sociala krav

Med sociala krav avses villkor om lön, semester och arbetstid vilka de arbetstagare som utför uppdraget minst ska tillförsäkras. Beslut om och i så fall vilka sociala krav ska ställas i en upphandling ska förgås av en så kallad behövlighetsbedömning. I denna görs analys av risken för oskäliga arbetsvillkor i den aktuella upphandlingen, samt i förlängningen risken för att konkurrensen snedvrids. Villkoren ska ha en anknytning till det som upphandlas, och vara proportionerliga. Kraven gäller även underleverantörer som direkt medverkar till att fullgöra kontraktet.

10.3.1 Behövlighetsbedömning för arbete som utförs i Sverige

I förstudien har en helhetsbedömning gjorts av risken för oskäligen arbetsvillkor i kommande upphandling. Upphandlingsmyndigheten har inte genomfört en behövlighetsbedömning för det aktuella området, men har däremot angett generella utgångspunkter för behövlighetsbedömningen, samt identifierat ett antal riskindikatorer för oskäligen arbetsvillkor. Kammarkollegiet har utifrån dessa utgångspunkter stämt av med arbetsmarknadens parter ifall de anser att några av förutsättningarna är uppfyllda. Kammarkollegiet har även frågat leverantörer på marknaden ifall de anser att det är behövt att ställa arbetsrättsliga villkor baserade på kollektivavtal.

Förstudieprojektet har haft dialog med arbetsgivarorganisationen TMF och fackförbundet GS Facket för Skogs-Trä- & Grafisk Bransch (GS-facket).

För arbetsgruppen tjänstemän har följande kollektivavtal identifierats.

- *Tjänstemannaavtal Träindustri*, kollektivavtal mellan TMF och Unionen, Ledarna och Sveriges ingenjörer.
- *Tjänstemannaavtal Stoppmöbelindustrin*, kollektivavtal mellan TMF och Unionen, Ledarna och Sveriges ingenjörer.
- *TEKO Tjänstemannaavtal*, kollektivavtal mellan Sveriges Textil och modeföretag (TEKO) och Unionen.
- *Teknikarbetsgivarna Tjänstemannaavtal*, kollektivavtal mellan Teknikarbetsgivarna och Unionen.
- *Handelns tjänstemannaavtal*, kollektivavtal mellan Svensk Handel, Unionen och Akademikerförbunden.

För arbetsgruppen arbetare har följande kollektivavtal identifierats.

- *Träindustriavtalet*, kollektivavtal mellan TMF och GS-facket.
- *Stoppmöbelindustriavtalet*, kollektivavtal mellan TMF och GS-facket.
- *Tekoavtal*, kollektivavtal mellan Sveriges Textil och modeföretag (TEKO) och IF metall.
- *Teknikavtalet*, kollektivavtal mellan Teknikarbetsgivarna och IF-metall.

Träindustriavtalet avser bland annat tillverkning av möbler, inredningssnickerier och annan träindustriell verksamhet. Stoppmöbelindustriavtalet är ett mindre avtalsområde för tapetserare och produktion av klädsel i möbelindustri.

TMF beskrev att det råder en hög organisationsgrad på såväl arbetsgivarsidan som arbetstagsidans för företag som bedriver stationära verksamheter med fasta arbetsställen.

I regel finns lokal facklig närvaro på de enskilda företagen. TMF har inte fått några indikationer på att lönedumpning, svartarbete eller att anställningsförhållanden med oskäligen anställningsvillkor förekommer i branschen.

GS-facket beskrev att utifrån Upphandlingsmyndighetens generella riskindikatorer så berörs "Yrken utan eller med låga formella utbildnings- eller kvalifikationskrav" och "Bransch eller yrkeskategorier där det ofta förekommer utländsk arbetskraft i form av migrantarbetare eller utstationerad arbetskraft". Punkten "Låg kollektivavtalsäckning, dvs. låg andel av anställda i branschen arbetar i företag med kollektivavtal" berörs endast i viss begränsning. Punkten "Särskilda regleringar på grund av svartarbete eller ekonomisk brottslighet." nämndes också, men GS-facket beskrev att den endast avser mycket specifika delar av den totala branschen och inte i huvudsak Möbler och inredning.

I leverantörsenkäten som riktade sig till de nuvarande ramavtalsleverantörerna så svarade 80 % av leverantörerna att de har kollektivavtal, och 20 % svarade att de inte har det. 20 leverantörer svarade att de använder egen personal och sex leverantörer svarade att de använder inhyrd personal.

55 % av leverantörerna ansåg att det är behövligt att ställa arbetsrättsliga villkor baserade på kollektivavtal, 25 % svarade att det inte behövs och 20 % svarade vet ej. På frågan ifall leverantörerna hade någon uppfattning om hur täckningsgraden generellt ser ut i branschen, så svarade de flesta som kunde besvara frågan att den är god. En leverantör angav att täckningsgraden kan variera i underleverantörsleden där vissa bolag har ett fåtal anställda medan den traditionella produktionsindustrin har en stark facklig närvaro.

I enkäten fick leverantörerna frågan ifall de hade någon uppfattning om i vilken utsträckning det förekommer underleverantörer som tillämpar oskäligen villkor. Majoriteten av leverantörerna trodde inte att det förekommer eller i vart fall är ovanligt.

10.3.2 Behovsbedömning när svensk rätt inte är tillämplig

I Swedwatches riskanalys av Kammarkollegiets ramavtal har området möbler och inredning klassificerats som ett område med medelstor risk för brott mot mänskliga rättigheter och arbetsrätt samt liten risk för korruption. Delområdet textila mattor har klassificerats som ett område med hög risk.

I Swedwatches riskanalys framkommer att en allt större andel möbler som säljs i Sverige har tillverkats utomlands och att svensktillverkade möbler ofta innehåller delar och komponenter som tillverkats i Asien, särskilt textilier och elektroniska komponenter. Risken bedöms som störst vid inköp av möbler tillverkade utanför EU samt där komponenter kommer från Asien. Marknaden beskrivs ha många återförsäljare och grossister vilket kan medföra bristande spårbarhet vad gäller den sociala hållbarheten.

Några generella risker vid produktion i Kina och övriga Asien är bland annat hälso- och säkerhetsrisker, låga löner, olaglig overtid och bristande fackliga rättigheter.

I riskanalysen framgår bland annat följande risker för mänskliga rättigheter, arbetsrättsinskränkningar och korruption utifrån möblers olika beståndsdelar.

- Trä och faner kommer huvudsakligen från Sverige eller norra Europa, men Ryssland var då riskanalysen genomfördes femte största exportör till Sverige där rysk björkplywood var vanligt i exempelvis hyllor och skåp. Träråvara kan också komma från Öst- och Centraleuropa, USA, Baltikum och Ukraina. Det finns ett flertal risker vad gäller både mänskliga rättigheter, rättigheter i arbetslivet och korruption i framför allt Ryssland.
- Pakistan och Indien kan till exempel förekomma som tillverkningsland för möbeltyger och mattor. Textilindustrin i Pakistan präglas av undermåliga arbetsvillkor och Indien räknas i viss mån som korrupt.
- Det finns även risker kopplade till produktionen av plaster, metaller, lim och färg eftersom råmaterial till plast så som råolja, sockerrör och bomull är förenat med många sociala risker. USA, Saudiarabien och Ryssland är de största producentländerna av råolja men utvinning sker på många platser, till exempel Nigeria.
- Läder ingår i vissa kontorsmöbler och sociala missförhållanden kan förekomma i garverier och vid slakt. Skinn i importmöbler kommer inte sällan från garverier i Indien, Pakistan eller Bangladesh. I Bangladesh finns bland annat barnarbete och löner som ej går att leva på.
- Maskiner som används i exempelvis manövrerbara bord tillverkas till stor del i Asien.

Sammanfattningsvis finns det ett flertal olika sociala risker i olika delar av världen beroende på de ingående delarna i möblerna. Det finns därmed en sannolikhet att arbete kommer att utföras i annat land än Sverige och att risk för arbetsrättigheter inte respekteras.

Upphandlingsmyndigheten tillhandahåller inom området ett krav på basnivå avseende Arbetsrättsliga villkor enligt ILO:s kärnkonventioner, samt ett avancerat krav på hållbara leveranskedjor. Möbelfakta har också krav avseende ansvarsfulla leveranskedjor som är utformade utifrån FN:s Global Compact.

10.4 Tillgänglighetskrav

Kammarkollegiet eftersträvar att de varor och tjänster som avropas från de statliga ramavtalen ska vara tillgängliga och användbara för alla, oavsett funktionsförmåga. En bättre funktion och utformning av tjänster i samhället gynnar alla, inte bara personer med funktionsvariationer.

Nedan följer några aspekter eller produkter som förstudieprojektet har identifierat, och som kan öka tillgängligheten inom området:

- Design utifrån ett universellt perspektiv och brett sortiment med olika typer av möbler och inredning.
- Höj- och sänkbara stolar, skrivbord och konferensbord.
- Ljudabsorbenter.
- Det ska vara enkelt att använda skåp, till exempel att de är lätta att öppna och stänga.
- Höjd på arkiv och förvaring.
- Kroppsformade kontorsstolar.
- Möjlighet att ställa in höjd- och ljusläge på armaturer.
- Kärror och vagnar som är lätta att greppa och det ska finnas sådana som går att framföra med rullstol.
- Möbler som är lätta att möblera om och att eventuella hjul kan säkras.
- Bord och stolar med olika höjd.
- Soffor och stolar som är enkla att resa sig ur.
- Stabiliteten och ytan på utomhusmöbler.
- Mobila och nåbara skrivtavlor.
- Allergener i textilier för fönstermiljö.
- Enkelt att justera textilier i fönstermiljö.
- Mattor som rullstol och rullator kan framföras på, till exempel genom att de inte är för mjuka, höga eller hala.
- Ledstråksytor på mattor.
- Kontrastmarkeringar på fönster och gardiner.

I myndighetsenkäten frågade förstudieprojektet myndigheterna ifall de ansåg att produkterna och tjänsterna som omfattas av de nuvarande ramavtalen uppfyller deras behov av tillgänglighet och användbarhet. 72,4 % av respondenterna svarade "Ja", 2,3 % svarade "Nej" och 25,3 % svarade "Vet ej". En respondent framförde att det skulle vara önskvärt med information om produkternas tillgänglighet, till exempel ifall produkten passar bra för personer i rullstol. Av myndighetsenkäten framkom att 16,3 % av respondenterna har ställt krav på produkternas tillgänglighet och användbarhet, att 50 % inte gjort det och att ca 34 % inte visste om de gjort det.

Under referensgruppsmötet inkom inga synpunkter eller önskemål rörande tillgänglighet.

Upphandlingsmyndigheten har sin kriterietjänst tagit fram två särskilda kontraktsvillkor avseende tillgänglighet. Det första är på avancerad nivå och avser ett systematiskt arbete med tillgänglighet och universell utformning enligt EN 17161 eller likvärdig standard, och det andra villkoret är på spjutspetsnivå och avser rådgivning kring tillgänglighet.

Utifrån leverantörsmötena framkom att det är ovanligt att leverantörerna arbetar i enlighet med det förstnämnda villkoret ovan, däremot arbetade två till tre av leverantörerna utifrån villkoret i dagsläget. En leverantör berättade att de har rutiner för rådgivning också. En leverantör lyfte att kravet på rådgivning är otydligt vad gäller vilken kompetensnivå som krävs.

I leverantörsenkäten som riktade sig till nuvarande leverantörer frågade förstudieprojektet leverantörerna ifall de arbetar med tillgänglighet på ett systematiskt sätt i enlighet med

villkoret ovan eller kommer att göra det, samt kring hur leverantörerna såg på tillämpningen av villkoret i kommande upphandling. Fem av leverantörerna svarade att de arbetar i enlighet med kravet eller i vart fall arbetar med tillgänglighet på ett systematiskt sätt. Fyra leverantörer svarade att de såg positivt på kravet eller kommer att börja se över kravet. Fem leverantörer var negativt inställda till ett sådant krav. I leverantörsenkäten lyftes bland annat att det är svårt att förstå vad som avses med EN 17161, att det är mer av en tillverkarfråga än en återförsäljarfråga och att det är för tidigt att ställa ett sådant krav eftersom det inte är inarbetat i branschen.

10.5 Innovativa lösningar

Regeringen har som mål att Sveriges innovationsförmåga och innovationsklimat ska stärkas. Ökad internationell konkurrenskraft, nya jobb och förnyelse av näringslivet är generella samhällseffekter som man önskar uppnå. Regeringen anser vidare att det är viktigt att stimulera såväl utbud av som efterfrågan på nya innovativa lösningar. Ökade inköp av innovativa varor och tjänster kan stimulera till förnyelsearbete inom offentlig förvaltning. Ett av målen i den nationella upphandlingsstrategin är en offentlig förvaltning som främjar innovationer och alternativa lösningar.

Genom avrop med förnyad konkurrensutsättning kan kommande ramavtal möjliggöra för myndigheter att ställa exempelvis funktionskrav och andra krav som skulle kunna främja innovativa lösningar.

11 Säkerhet

11.1 Informationssäkerhet

Informationssäkerhet handlar framför allt om att hindra information från att läcka ut, förvanskas och förstöras. Det handlar också om att rätt information ska finnas tillgänglig för rätt personer, och i rätt tid. Information ska inte kunna hamna i orätta händer och missbrukas. De registrerade ska veta vem som använder deras personuppgifter och varför.

Behovet av en förbättrad hantering av information ur ett säkerhetsperspektiv inom offentlig förvaltning är väldokumenterad.

En upphandling inom möbler och inredning ska ge goda förutsättningar för avropsberättigade organisationer att ställa relevanta informationssäkerhetskrav och hantera sin information på ett säkerhetsmässigt lämpligt sätt.

11.1.1 Säkerhetsskydd och Säkerhetsskyddsavtal

Verksamhet som omfattas av säkerhetsskyddslagen (2018:585) ska ha det säkerhetsskydd som behövs med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och övriga omständigheter. Ansvar för säkerhetsskyddet ligger hos den som är verksamhetsansvarig. När det i utförandet av en tjänst förekommer uppgifter som med hänsyn till Sveriges säkerhet omfattas av sekretess (hemliga uppgifter) har staten, kommunerna och regionerna ansvaret för att det finns ett fullgott säkerhetsskydd hos leverantören.

För att tillgodose kravet på säkerhetsskydd när sådan verksamhet utförs på uppdrag av en myndighet, ska den uppdragsgivande myndigheten träffa ett skriftligt avtal – säkerhetsskyddsavtal – med ramavtalsleverantören om det säkerhetsskydd som behövs i det enskilda fallet. Vid de ramavtal där behov av säkerhetsavtal föreligger bör en sådan möjlighet anges i ramavtalet.

I förstudien har det framkommit att det kan finnas intresse hos myndigheterna att ställa säkerhetskrav på leverantörerna. Sådana krav kommer därför högst troligt att ställas, det exakta innehållet i dessa kommer att utformas i kommande upphandling.

11.1.2 Dataskydd

Dataskyddsförordningen (GDPR, The General Data Protection Regulation) gäller i hela EU och har till syfte att skapa en enhetlig och likvärdig nivå för skyddet av personuppgifter så att det fria flödet av uppgifter inom EU inte hindras.

Utifrån vad som framkommit under förstudien är utgångspunkten att ramavtalsleverantörer i ett eventuellt kommande ramavtal huvudsakligen kommer att behandla personuppgifter såsom personuppgiftsansvariga.

12 E-handel

Inledning

Med elektronisk handel (e-handel) menas ett sätt att skapa en effektiv inköpsprocess med IT som stöd. Elektronisk affärskommunikation ersätter den pappersbaserade kommunikationen. Avtal, leverantörer, priser m.m. blir lättillgängliga för de som ska beställa varor och tjänster, därför att avrop/beställningar och fakturahanteringen kan ske elektroniskt. E-handel enligt denna definition förutsätter att köparen hanterar sin elektroniska affärskommunikation via sitt e-handelssystem. Att en enskild handläggare inom köparens organisation gör inköp i en leverantörs webbshop via ett individuellt inloggningskonto betraktas inte som e-handel.

Målsättningen är att de leverantörer som tecknar statliga ramavtal med Kammarkollegiet ska medverka till att avropande myndigheter kan tillämpa e-handel och därmed leva upp till strategi, förordning och lagstiftning.

Förutsättningarna för att tillämpa e-handel varierar mellan olika ramavtalsområden och branscher. I förstudiearbetet utreds därför förutsättningarna för e-handel för det aktuella ramavtalsområdet. Den 1 april 2019 blev det lag på att alla inköp i offentlig sektor ska faktureras med e-faktura.

Myndigheterna

I myndighetsenkäten frågade förstudieprojektet myndigheterna hur nöjda de var med de nuvarande ramavtalens villkor avseende e-handel. 40,5 % av respondenterna hade ingen uppfattning, medan 41,6 % var mycket nöjda eller nöjda, 15,5 % varken nöjda eller missnöjda och 2,4 % missnöjda.

Av myndighetsenkäten framgår att 64,4 % av enkätens respondenter inte använder sitt e-handelssystem för att skicka beställningar av möbler och inredning, medan 21,8 % av respondenterna gör det och 13,8 % av respondenterna delvis gör det. I myndighetsenkäten frågades också myndigheterna vilken typ av e-handel de använder, till exempel fritextorder, standardiserad order (t.ex. Peppolorder), produktkatalog, punch-out etc.)

- Sex myndigheter svarade standardiserad order / Peppolorder.
- 14 myndigheter svarade fritextorder.
- Sju myndigheter svarade produktkatalog.
- Fem myndigheter svarade punch-out.

Vissa av myndigheterna ovan använde flera olika typer av e-handel. Även följande kommentarer inkom:

- ”Beror på vem vi handlar med.”
- ”Vi är öppna för alla uppräknade modeller.”
- ”E-avrop och Agresso beställningsmodul.”

Myndigheterna fick också frågan om vilken av nedanstående beställningslösningar som de bedömde vara lämpligast att tillämpa inom de olika delområdena. Till höger i tabellen redovisas hur många svar respektive alternativ fick.

Behöriga beställare hos oss ringer eller skickar e-post till leverantören.	43 svar
Leverantörerna skickar produktkataloger som vi kan läsa in i vårt e-handelssystem och att vi skapar en varukorg som sedan skickas som en order.	13 svar
Leverantörerna utformar en avgränsad webbutik med de produkter som omfattas och att vi kan logga på den via en så kallad punch-out från vårt e-handelsystem. Den varukorgen som vi skapar i webbutiken skickas sedan som en order från e-handelsystemet.	33 svar
Leverantörerna tar emot order i fri text från vårt e-handelssystem.	24 svar
Annat	7 svar

Några av kommentarerna till svarsalternativet "Annat" redovisas här:

- "Det är av största vikt att endast avtalsprodukter går att beställa via e-handel."
- "Bra med flera valmöjligheter."
- "En webbshop där alla leverantörer finns och möjlighet att sortera efter olika krav. Gärna uppdelat /område."
- "Jag tror inte att det är effektivt med inläsning i e-beställningssystem av alla produkter som alla ramavtalsleverantörer erbjuder."

I myndighetsenkäten efterfrågade även förstudieprojektet information om myndigheternas erfarenheter rörande e-handel inom området samt om det finns behov av kravställning som skulle göra e-handel smidigare. Nedan redovisas några av svaren:

- "Vi skulle behöva bygga upp kataloger för att förenkla för oss själva, men det är för tidskrävande."
- "Flertalet produkter finns i väldigt många olika varianter som t.ex. olika typer av underredan, olika sitsar, ryggar, klädsel mm. Svårt att likrikta beställningar och begränsa till ett utbud där man klickar till varukorg. Dialogen med återförsäljare innebär ett mervärde med tips kring liknande projektlösningar som man inte får ta del av genom en webbutik."
- "Det viktigaste är kompetens hos leverantören. Alla leverantörer skiljer sig åt ordentligt på denna fråga. Ett mervärde kan vara i upphandlingen att de har e-commerce utbildad personal som kan specialanpassa lösningar till respektive kund samt i vissa fall programmera en lösning och integration (RPA-flöden)."

I myndighetsenkäten uppmanades även myndigheterna att mer specifikt beskriva hur de ser på användning av webbutiker i kommande ramavtal. Nedan redovisas några svar:

- ”Möjligt att det kan vara omständligt att kontrollera leverantörernas utbud om man måste logga in i respektive webbutik.”
- ”Eftersom produkter finns med så många tillval (tyger, färger, olika funktioner mm) är det lättare att ha direkt dialog med leverantörerna”.
- ”Om webbutik ska fungera måste produktkataloger vara med detaljerade bilder och beskrivningar. Viktigt att kunna ha en sökfunktion som kategoriserar möbler, inte bara efter delområden utan även specifika möbeltyper. Viktigt att kunna få personlig service för att allt ska bli rätt och undvika felbeställningar.”
- ”Det behöver vara tydligt vad som ingår i ramavtalet och vad som inte gör det och i det fall man väljer en produkt/tjänst utanför avtalssortimentet måste det vara tydligt vad som ingår och inte, rent prismässigt.”
- ”Myndigheten ska inte behöva skaffa inloggningskonton med lösenord i leverantörens webbshop. Man måste kunna komma åt ramavtalssortimentet på annat sätt. Det är inte rimligt att behöva skaffa konton i webbshopar hos 14 olika leverantörer för att kunna göra ett avrop via särskild fördelningsnyckel.”
- ”Vi är enbart positiva till användning av webbutik. Webbutik som erbjuder stora utbud, tydligt visar priser, teknisk specifikation och enkelt möjliggör beställningar underlättar det operativa beställningsarbetet på myndigheten och är något vi gärna vill kravställa på.”
- ”Lösningen med webbutik kan vara en bra lösning när det handlar om befintliga möbler och återbruk. Eftersom det kräver en hel del hantering innan man kan komma in i webbutiken med registrering av användare kan det bli en onödigt krånglig hantering för sällananvändare. En webbutik blir begränsande i större projekt där man vill genomföra konceptuella inredningar med möjlighet att styra alla ingående detaljer. Parallellt med webbutik måste det finnas möjlighet att avropa genom dialog med återförsäljare.”
- ”Webbutik skulle kunna vara funktionellt på ett mindre sortiment så som rena basprodukter.”

Leverantörerna

Under leverantörsmötena fick även leverantörerna frågan hur de såg på krav att tillhandahålla webbshop med enbart avtalat sortiment gentemot myndigheterna. Tre leverantörer framförde att en webbshop med mer begränsat sortiment skulle kunna vara möjligt. En leverantör lyfte att de nyligen fått en ny webbshop en annan leverantör berättade att de arbetar för att kunna erbjuda punch-out eller webbutik.

Frågan ställdes även till leverantörerna i leverantörsenkäten som riktade sig till de nuvarande leverantörerna. Upp mot tio leverantör såg negativt på ett sådant krav medan ca fem leverantörer var positiva eller svarade att det beror på. Nedan redovisas några kommentarer som inkom:

- ”Med det breda produktutbudet och alla tusentals varianter, uppdateringar med mera är detta inte en görbar lösning som dessutom ej blir lättarbetad bland myndigheter.”
- ”Det fungerar, men det bör vara ett ”bör”-krav. Många tittar inte där utan vill ha personlig hjälp.”

- ”Beror på omfånget på sortimentet. Vår bransch har ett stort omfång av valmöjligheter vilket är viktigt för att kunden ska bli nöjd och få det dom vill ha samtidigt som det blir ett väldigt omfattande sortiment och därmed svårt att presentera på ett tydligt sätt i exempelvis en webbshop”.

I leverantörsenkäten som riktade sig till de nuvarande ramavtalsleverantörerna så frågade förstudieprojektet om på vilket eller vilka sätt som leverantörerna tar emot beställningar från offentliga kunder, samt om leverantörerna såg ytterligare alternativ för att ta emot beställningar. I princip alla leverantörer svarade att de huvudsakligen tar emot beställningar via e-post och vissa svarade även att det ibland görs via telefon. Inget annat alternativ förespråkades av flera leverantörer. En leverantör beskrev att man kan tänka sig mer avancerade lösningar men att det avser sällanköpsvaror som de flesta avropare beställer någon gång per år eller ännu mer sällan. En annan leverantör arbetade däremot med att lägga upp produktkataloger med överenskommet sortiment i myndigheternas inköpssystem.

Förstudieprojektet frågade även leverantörerna kring vilken eller vilka typer av e-handel som de tillämpar, samt hur det har fungerat för leverantörerna. Fyra leverantörer svarade att de inte tillämpar någon e-handel och tre leverantörer svarade att omsättningen via e-handel är begränsad. Vissa leverantör svarade att de kan tillämpa flera olika typer av e-handel. Flera leverantörer svarade också att de arbetar med e-handel genom produktkataloger. Några leverantörer angav att de arbetade med punch out eller ska börja göra det.

Samtliga respondenter i leverantörsenkäten svarade att de kan skicka e-fakturor till myndigheter i formatet Peppol BIS Billing via Peppolnätverket, förutom två leverantörer som svarade ”Vet ej”.

13 Utvecklingsområden och förändringsbehov i en kommande upphandling

Generellt får de nuvarande ramavtalen anses vara välfungerande med både nöjda myndigheter och leverantörer. Nedan sammanfattas några av de utvecklingsområden och förändringsbehov som har identifierats i förstudien och som bör ses över inför kommande upphandling.

- Se över hur priser för tillhörande tjänster bör hanteras i kommande upphandling.
- Klargöra och se över definitioner av vilka företag som är att betrakta som särskild underleverantör, underleverantör och åberopat företag.
- Produktlistorna anses av vissa myndigheter vara svåra att hitta i, svårtolkade och tidskrävande att gå igenom. Det efterfrågas en förbättrad sökbarhet vid avrop och jämnare kvalitet på produktlistorna. Utöver förslag på införande av presentation på standardutföranden, bilder på samtliga produkter och Excel-filer för sökning, föreslogs inga konkreta åtgärder för att förenkla avrop med särskild fördelningsnyckel utifrån produktlistorna. Detta är ett område som behöver ses över ytterligare inför kommande upphandling.
- E-handel är ett område som eventuellt skulle kunna förenkla avrop ytterligare och som bör ses över inför kommande upphandling, det har däremot framkommit att det stora antalet ramavtalsleverantörer och utbudet av produkter samt tillbehör kan begränsa möjligheterna till e-handel.
- Flera myndigheter och leverantörer önskar att beloppsgränserna höjs inom flera delområden.
- Indelningen av upphandlingens delområden bör ses över.
- Villkoren för leverans och leveranskostnad behöver ses över.
- Se över hur prisjusteringsklausulen bör formuleras. Flera leverantörer ansåg att prisjustering bör kunna genomföras mer än en gång per år vid exempelvis extraordinära kostnadsökningar på marknaden.
- Miljöaspekter är viktiga för myndigheterna och behöver beaktas inför kommande upphandling.

14 Slutsatser

Projektgruppen anser att kriterierna för att genomföra en ny upphandling är uppfyllda och rekommenderar att en ny upphandling genomförs inom området möbler och inredning.

Möbler och inredning upphandlas i stor omfattning och till stora värden.

Endast under perioden 2019-09-16 – 2021-09-30 var omsättningen på de nuvarande ramavtalen 1 145 295 599 SEK. Under samma tidsperiod nyttjade över 300 avropsberättigade organisationer ramavtalen.

15 Källförteckning

15.1 Möten med myndigheter

Förstudieprojektet har haft möten med följande myndigheter via referensgrupp eller enskilda möten:

- Arbetsförmedlingen
- Försäkringskassan
- Högskolan Dalarna
- Kriminalvården
- Lantmäteriet
- Linköpings universitet
- Läke medelsverket
- Mittuniversitet
- Mälardalens universitet
- Polisen
- SCB
- Skatteverket
- SMHI
- Sveriges Riksbank
- Regeringskansliet

15.2 Möten med leverantörer

Förstudieprojektet har haft möten med följande leverantörer:

- AB Evert Lindelöf
- AJ Produkter Aktiebolag
- Balzar Beskow AB
- IKEA Svenska Försäljnings Aktiebolag
- Input Interiör AB
- JiWA Jinvall Inredningar AB
- Kinnarps AB
- Senab AB
- Sono Sverige AB
- Verk Projects AB
- Ullmans mattor AB

15.3 Enkätutskick till myndigheter

”Statens inköpscentrals myndighetsenkät i förstudien Möbler och inredning”, publicerad mellan den 18 februari 2022 och den 11 mars 2022. Enkäten skickades till 217 mottagare och besvarades av 89 respondenter vilket ger en svarsfrekvens på 41 %.

15.4 Enkätutskick till leverantörer

”Leverantörsenkät Möbler och inredning”, publicerad mellan 28 februari 2022 till 18 mars 2022. Enkäten distribuerades till 44 ramavtalsleverantörer och besvarades av 22 respondenter vilket ger en svarsfrekvens på 50 %.

”Leverantörsenkät – Möbler och inredning – Leverantörer som inte är ramavtalsleverantör i dagsläget”, publicerad mellan 28 februari 2022 och den 18 mars 2022. Enkäten distribuerades via branschorganisationen TMF och avropa.se. 15 svar inkom totalt, varav 10 svar var från respondenter som enkäten riktade sig till.

15.5 Referenslitteratur och andra källor

- Belysningsbranschen, *Om oss, Om oss & kontakt - Belysningsbranschen*.
- Elsäkerhetsverket, *Elsäkerhet för produkter*, <https://www.elsakerhetsverket.se/yrkespersoner/tillverka-och-salja-elprodukter/olika-produktkraven/elsakerhet-for-produkter/>.
- Europeiska arbetsmyndigheten, Generaldirektoratet för sysselsättning, socialpolitik och inkludering, *Så har covid-19 förändrat våra arbetssätt*, https://ec.europa.eu/eures/public/four-ways-covid-19-has-changed-way-we-work-2020-06-18_sv.
- Goodpoint, *Analys av betydande miljöaspekter / miljörisiker inom ramavtalsområden samt förslag på påverkanskrav och kontroll / uppföljning*, utg. 2, augusti 2019
- Kemikalieinspektionen, *Elektrisk och elektronisk utrustning – RoHS*, <https://www.kemi.se/lagar-och-regler/ytterligare-eu-regler/elektrisk-och-elektronisk-utrustning---rohs>.
- Kemikalieinspektionen, *Reach-förordningen*, [Reach-förordningen - Kemikalieinspektionen](https://www.kemi.se/lagar-och-regler/ytterligare-eu-regler/elektrisk-och-elektronisk-utrustning---rohs).
- Möbelfakta, *Miljö - Möbler med minimal påverkan i både produktion och vid användning*, <https://www.mobelfakta.se/milj%C3%B6.html>.
- Naturvårdsverket, *Producentansvar för förpackningar*, [Producentansvar för förpackningar \(naturvardsverket.se\)](https://www.naturvardsverket.se).

- Regeringskansliet, *Sammanställning av sanktioner mot Ryssland i samband med invasionen av Ukraina*, <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/rysslands-invasion-av-ukraina/sammanstallning-av-sanktioner-mot-ryssland/>.
- Riksarkivet, *Generella föreskrifter (RA-FS)*, [Generella föreskrifter \(RA-FS\) - Riksarkivet](#).
- RISE, *STANDARD 100 by OEKO-TEX® Produktmärkning för textilier och tillbehör, Certifiering enligt STANDARD 100 by OEKO-TEX®-Produkter testade för hälsoskadliga kemikalier.* | RISE.
- SCB, *Konsumentprisindex (KPI), mars 2022 - Inflationstakten 6,1 procent i mars 2022*, <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/priser-och-konsumtion/konsumentprisindex/konsumentprisindex-kpi/pong/statistiknyhet/konsumentprisindex-kpi-mars-2022/>.
- Skogsindustrierna, *Trä från Ryssland och Belarus klassas som konfliktvirke*, [PEFC klassar trä från Ryssland som konfliktvirke - Skogsindustrierna](#).
- Skogsstyrelsen, *Timmerförordningen*, [Skogsstyrelsen - Timmerförordningen](#).
- Swedwatch, *Risikanalyser av utvalda produkt- och tjänstekategorier under Kammarkollegiets ramavtal*.
- TMF, *Möbler*, <https://www.tmf.se/branschutveckling/bransch--och-produktgrupper/mobler/>.
- TMF, *TMF I SIFFROR – Statistik om den svenska trä- och möbelindustrin*, april 2022.